

HAZI PÉLDANY

Ára 3000 korona

REGGEL

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
VIII. KER., ROKK SZILÁRD-UTCA 19

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed évre 35.000 kor. Egyes szám ára 30 Groschen 1-50 szokol, 1-20 lira, 1 francia frank

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
TELEFONJAI: JOZS. 149-26, JOZS. 34-42

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

TELEFONOK VASÁRNAP DELUTANTOL
REGGELIG: JOZSEF 3-30, JOZSEF 10-16

V. évfolyam

Budapest, 1926 augusztus 30.

35. szám

A kormányzó a mohácsi sikon vasárnap tartott beszédében messzemenő, nagyfontosságú politikai kijelentést tett a magyar-szerb orientáció mellett

„Remélem, hogy most már hamarosan visszatérhet közénk a régi barátság és megértés“

A kormányzó külpolitikai nyilatkozatát, amely a jugoszláv orientáció utját van hivatva egyengetni, hosszas előkészítés előzte meg

Mohács, augusztus 29.

(A Reggel kiküldött tudósítójának telefonjelentése.) A mohácsi emlékünnepségeknek váratlan és talán

az ország jövőjére is rendkívüli fontosságú nagy szenzációja Horfthy Miklós kormányzó ünnepi beszéde.

Az államfő ugyanis megemlékezett déli szomszédunkról, aki négy évszázaddal ezelőtt velünk együtt küzdött a török ellen, a világháború fordulata azonban ellenünk állította csatasorba.

— Remélem — mondotta a kormányzó —, hogy most már hamarosan visszatérhet közénk a régi barátság és megértés.

Az ünnepségen megjelent kormánypárti képviselők nyomban megállapították a kormányzó kijelentésének külpolitikai jelentőségét, amelyhez nagyon messzemenő kombinációkat fűztek. A képviselők értesülése szerint ez a kijelentés, amely kétségteljesen Jugoszláviára vonatkozik és

a szerb orientáció utját van hivatva egyengetni,

hosszas előkészítés előzte meg és ez a tény nagymértékben emeli a kijelentés fontosságát. Beszélőnk erről a kérdésről a mohácsi ünnepségen résztvevő kormánypárti képviselőkkel, akik a kormányzó beszédének ezt a részét a következőképpen kommentálták:

Scitovszky Béla házelnök:

— A kormányzó ur kijelentésének, tekintettel arra, hogy az államfő ajkáról hangzott el, igen nagy politikai jelentősége van.

Platthy György:

— Néhány kilométerre a szerb határtól végre egy aktív lépés történt a szerb-magyar orientáció felé

és most várjuk a visszhangot.

A mohácsi gyászünnepély

Hat nagy dunai gőzös és a különvontatok hosszan kigyózó sora ontotta a közönséget vasárnap reggel Mohácsra. Margittay Lajos, a szomorú emlékü város polgármestere kijelentette A Reggel munkatársának, hogy az 1526. évi csatavesztés évfordulóján nagyobb tömeg övöndülte el a várost, mint amekkora sereg 400 esztendővel ezelőtt jövedte az egyenlően küzdelmet a csaknem háromszoros túlerővel szemben.

Több mint 30.000 főnyi tömeg vett részt a gyászünnepélyen

a bensülött mohácsiakon kívül, akik hosszú sorokban álltak sorfalat a szoroságig partján és föllöbögött hajókat hozó Duna partján. A filmszerű elevevénnyel lepörgő ünnepségeknek ugyiszólván örökönt változóik a színhelye. A Szent György-téren, téglalából lerakták az itt épülő fogadalmi templom teljes

Kossuth Lajos vére

Egy perccet, Magyarország! Egy perccet pártduheid, cigánykodásaid, hiúságaid, seftjeid és kártyalázad közt Kossuth Lajos személyes ügyének, annak a magyar úrnak, akinek a kaszinója a Világtörténelem, akinek a pártja az egész művelt és emberséges emberiség, akinek az érdekei azonosak a halhatatlan magyar nemzet érdekeivel. Az isteni rokonságú névnek, a Kossuth nevének sérelme esett, te nagyságos és méltóságos Magyarország. Elföldeltek itt Pesten egy nyolcvannégy éves matronát, özvegy Ambrozovits Bélánét, Meszlényi Ilonát, Kossuth Lajos, Magyarország néhai kormányzója unokahúgát. A Kossuth-dinasztia maradékát, A Kossuth Lajos vérért. Kormány, arisztokrácia, főpapság, nemzetgyűlés távol volt ettől a gyászszertartástól. Életében pedig soha nem hallottuk, hogy ezt a Meszlényi Ilonát, Kossuth Lajos közeli nőrokonát, aki megjelenésével, műveltségével, minden erkölcesével a régi Magyarország nagyszonyvai közül való volt, hogy ezt a nemes Meszlényi Ilonát valaha is társasági, nemzeti ünnepünkön diszül invitálták volna s az első sorba ültették volna a magyar társadalom area elé. Amint, hogy oda ültetik ma is az egész nemzet elébe és fölébe az elszéledt Habsburg-ház minden ijtát-fiát, akit ezen a mártír magyar földön megkaphatnak. Annak a Habsburg-háznak az ivadékait, amely négyszáz esztendeig zsarnokoskodott Magyarországon és amely Habsburg-ház miatt tört össze bennünket a világ és gyötör gyűlöletével és bosszújával. Igen: a szapora Habsburgoknak azok a boldogjai, akiket a családító a magyar telekre talált volt beosztani, gazdagságban és ünnepek közt élvezik az ajándék magyar dominumokat örökölni örökké, sőt az új felsőház örökös tagjai lesznek a születésük jogán. S a megszabadult magyar földön ma is el van kobozva a Rákóczi-birtok, a fejedelem birtoka, a Pestfoglaló Windischgrätz familiája ül benne. Kossuth Lajosnak a vérrokonai nem kaptak nemzeti ajándékot, nem kaptak kiméletes kegydíjat, hogy ne himzszel és nyelvellekekkel hazoljanak a Kossuth Lajos nemzete közt s ne a városokba lépésőin koptassák a cipőtalpat segélyekért, életmentő alamiznáért. Obskuran vetődik hételbe, irlalom-helyre, kórházba Meszlényi Ilona, kit a nemzetnek vitrinben kellett volna övni, mint annak a magyar főembernek a hozzátartozóját, akinek ezen a világon a legtöbb szobra van, akinek a neve dalokban és nótákban remeg, mint a szerelemé, akinek az arca bele van egy nemzet szívébe sütte, aki kivirágzik, mint az ákac ezen a földön minden tavasszal és örökölni örökké. Aki, az egyetlen iránytűnk és parancsolatunk és jövendőnk. Akit az ország gazdáinak elhanyagolnunk gyalázat, elfelejtetni hamisság, elfelejtetni lehetetlen! Nem engedjük elvesszini a magyarok legragyogóbb kincsét, mint Anglia nem fogja a tengerbe ejteni a Köhinoort! Lesültött fővel és halk ajkakkal búcsúztatunk Meszlényi Ilona, eldobott virágszál, isten veled.

Klebelberg ugratásnak minősíti azokat a híreket, amelyek közte és Vass miniszter közötti ellentétekről tudnak

„A miniszterelnök túrné el legkevésbé a politikai viszálykodásunkat”. A kultuszminiszter szerint a numerus clausus ügyét, amely Genfben nem kerül napirendre, „saját magunknak kell megoldanunk”

Mohács, augusztus 29.

(A Reggel kiküldött munkatársának telefon-jelentése.) Politikai körökben a

Vass és Klebelberg miniszterek között kiélezedett személyi ellentétek

hízonnyiták keresik abban, hogy Vass helyettes miniszterelnök nem vett részt Klebelberg kultuszminiszterrel együtt a mohácsi emlékülésen, hanem Kalmárra utazott Láng János beszámolója. A Reggel munkatársának alkalma volt beszélni a mohácsi ünnepségen

gróf Klebelberg Kunó

vallás- és közoktatásügyi miniszterrel, aki az ellentétekről szóló hírekhez a következő megjegyzéseket fűzte:

— Ugratás az egész.

Hízen híreknek lehetett volna valami értelme addig, amíg Bethlen miniszterelnök betegeskedett, de most, hála Istennek, virulóan egészséges és így

célja sem volna a mi politikai viszálykodásunknak, amelyet a miniszterelnök ur túrna el legkevésbé.

Mint reszortminiszterek pedig egyáltalában nem lehetünk ellenlábaskok, hiszen a kultusz-tárcsa és a népjóléti tárcsa olyan óriási és egymástól független anyagot ölelnek föl, hogy az lekötne nálunknál háromszor tehetségesebb

energiákat is és nem hagy időt céltalan politikai vitélkedésre.

Munkatársunk ezután megkérdezte, hogy a kultuszminiszter számításai szerint szöbakerül-e a numerus clausus a Népszövetség szeptemberi tanácskozásain. A kultuszminiszter így válaszolt:

— Azt hiszem,

Genfben a numerus clausus kérdése nem kerül napirendre, mert hiszen ez a mi belügyünk és ezt a kérdést saját magunknak kell megoldani.

A numerus clausus ügyét nem tekintem kulturpolitikai, hanem társadalompolitikai kérdésnek, tekintettel arra, hogy egyesek a rossz gazdasági helyzettel indokolják meg az egyetemek túltermelése ellen irányuló intézkedéseket.

Munkatársunknak arra a kérdésére, hogy a gazdasági helyzetnek a kormány tagjai által már több ízben bejelentett javulásával várható-e a numerus clausus eltörlése, a kultuszminiszter így válaszolt:

— Az erre vonatkozó iniciatívának az összkormánytól kell kiindulnia, mert

a numerus clausus tulajdonképpen nem az én tárcám, hanem az összkormány hatáskörébe tartozik.

A felelősségnek rém eső részét természetesen vállalom. Bethlen miniszterelnökkel egyébként Tihanyban nem volt alkalmam erről a kérdéssel tárgyalni, a nemzetgyűlés összeülése után azonban talán erre is sor kerül.

A rendőrség egy kertész szenzációs bejelentése alapján újabb nagyszabású nyomozást indított a csepeli robbanás ügyében

A kertész a csempészek ösvényén találkozott állítólag a csepeli merénylőkkel, akiknek beszélgetését kihallgatta. — A csehszlovák határon szöktek át a rejtélyes beszélgetők. — Egy mérnököt emlegettek, akitől még nem kapták meg az ígért pénzt.

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap új reménnyel, új lendülettel látott hozzá a rendőrség a csepeli robbanás titkának felderítéséhez. A holpontra jutott nyomozás után

az új reményt egy kertész érdekes bejelentése keltette

s a nyomozáshoz már csak azért is nagy hévvel fogtak hozzá, mert a rendőrség bünyűgyi osztályát kinosan érintette, hogy a katonai szakértők véleménye szerint a robbanás merénylet következménye volt és így a merénylők kinyomozása minden nyom nélkül a rendőrségre hárult. Az új nyomot

Grolmusz András 32 éves nyirábrányi kertész

szolgáltatta most a rendőrségnek. Grolmusz András jelentkezett a főkapitányságon és elmondotta, hogy 11-én este 8 óra tájban a romhányi kőszénbányatelep mellett húzódo

cesempészösvényen

gyalog jött loncseről és ezen a rejtett uton az esti sötétségben egyszerre csak két férfi jött vele szemközt. Azt hitte, hogy a két férfi detektív vagy finánc, akik a csempészeket ellenőrzik és ezért elbújt előlük egy fa mögé. Nagy meglepetésére a két férfi tőle alig tíz lépésvyire leült az ut mentén és így ő kihallgathatta beszélgetésüket.

A két rejtélyes ember esch nyelven rejtélyes dolgokról beszélgetett.

Grolmusz, aki jól beszél eschül, így adta elő a két ember párbeszédét:

— Nohát, kérek, nagy szerencse, hogy két hétig ott maradtunk és mégis csak sikerült elmenekülni.

— Mennyi pénz van most nálad?

— Ezerhatszáz szokol.

— Es mit gondolsz, vajjon Bucek mérnök megmenekült-e?

— Bizony kíváncsi vagyok, hogy megkapjuk-e azt a pénzt, amit ígértek.

— Tudod mit, amit átjutunk a határon, elmegyünk Bucek feleségéhez Mährisch-Osttrauba, ott kérjük pénzt, bevárjuk a mérnököt és együtt megyünk tovább.

Grolmusz e párbeszéd előadása után bejelentette, hogy

véleménye szerint ez a beszélgetés a csepeli robbanásra vonatkozott és a beszélgetők, akik éppen a határon akartak átszökni, a merénylők közé tartozhatnak.

Mind a ketten magas fiatalemberek voltak, jó szürke ruha volt rajtuk és a csempészen a határ felé igyekeztek. A kertész, aki egyedül volt, nem merte őket kérdőre venni, de utánuk lesett és látta, hogy a két fiatalember néhány szót váltott egy szőlőpástrorral. A szőlőpástrortól meg is kérézte aztán, hogy kifőlök lehetek ezek az emberek, amire a eszsz csak legyintett és azt mondotta, hogy ezek bizonyosan csempészek, mert

utlevél nélkül, titokban mennek át a határon.

A főkapitányságon a kertész vallomásáról jegyzőkönyvet vettek föl és ebben az új irányban azonnal nagy apparátussal indult meg a nyomozás. Azonban, hogy ennek az újabb nyomozásnak most már lesz-e valami eredménye, az a jövő titka.

Francia parfümök

Legolcsóbb árak

Kosztelitz

Parfümerie V. Dorottya-u. 12. Tel. L. 988-89

Kerékpárok

Eredeti francia gyárt. 1.900.000 K

Schwartz Géza kerékpár nagy raktára Budapest VIII. Német-utca 45 Alkatrészek, gumik gyári árbau. Vigyázat, saroklúzló!

Fröhlich János, a rendőri riporterek nesztora, vasárnap délután meghalt a Rókus-kórházban

(A Reggel tudósítójától.) A rendőri riporterek, akik vég nélkül írják a mindennapi tragédiákat, amelyek a Rókus-kórházban végződnek, most a maguk külön gyászáról is kénytelenek beszámolni:

Vasárnap délután 3 órakor a Rókus-kórházban hosszú szenvedés után meghalt Fröhlich János, a pesti detektívriportok atyja. Egy héttel ezelőtt jelentette A Reggel, hogy Fröhlich Jánost általános szépszással szállították be a Rókus-kórházba, ahol Hüttl professzor osztályán helyezték el, de múltét már nem végezheték rajta, mert eukorbaja miatt az operációt tartózkodni kellett. Fröhlich János borotválkozás közben kapott infokciót, amely oly gyorsan hatalmasodott el rajta, hogy amikor bevittette magát a Rókusba, már menthetetlen volt. Orvosai már egy héttel ezelőtt lemondtak életéről, de mindent megkísértek, hogy megmentsék. Fejét jégöntők között tartották, hogy agyáról elhárítsák a szépszást, azonban már semmi sem segített; a nagybeteg Fröhlich János már egy héttel ezelőtt megkezdte agóniáját és

egy hétig tartó haláltusa után halt meg

most vasárnap délután. Fröhlich János 53 éves volt, annakidején a tanári pályára készült, filozopher volt, majd

Jókai Mór keze alatt lett újságíróvá.

Már fiatal újságírókorában leginkább a riport-társ vonzotta s ő volt az első magyar újságról, aki a modern rendőri riportok írását kultiválni kezdte. Szerette az újításokat és a detektív-életet. Valamikor, mint a technika nagy vívmányát, a biciklit állította a riporteri munka szolgálatába, többé pedig a kinematográf gépet: ő vezette be Magyarországon a film-riportokat.

Névtel detektív-riportjai és detektív-regényei tették ismertté és népszerűvé a háboru előtti évtizedben. Harminc éve a legfrissebb rendőri riportert volt, borotvált arcát, jellegzetes Pinkerton-figuráját minden nagy rendőri eseménynél a leghamarabb lehetett ott látni hosszú éveken át és még katasztrófális doloslet előtt is egy nagyobb riport-film beosztott. Öröklé buzgólkodott a közönség szolgálatában és most szegényen halt meg. Tragikus halálát özvegyén kívül az egész újságíró-társadalom gyászolja.

Óriási fegyver- és municiópanamát lepleztek le a német hadseregben

Wurbacher tábornok és Ludloff alezredes öngyilkosságot követtek el

Berlin, augusztus 29.

(A Reggel tudósítójának telefon-jelentése.) A tegnapi napon Otto Lehmann és Karl Mertens német írók memorandumot nyújtottak át a birodalom elnökének és a birodalmi és porosz kormány tagjainak, amelyben

a német hadsereg külélékében két évre visszanyuló szédlletes síkaszásokról rántják le a leplet.

A lengyel és litván határon a német hadsereg titokban magánegyenék ipari vállalatok hatalmas fegyver- és municióraktárakat létesített, mert abban az időben idegen betörésektől tartott ezeket a határokon. A vállalatokkal az összeköttetést főtartó

német tiszték hatalmas jutalékokat kaptak,

de kiutaltattak a „gyátraknak” olyan összegeket is, amelyekért nem szállítottak semmiféle árut.

A magyarán panamába a német hadsereg sok magasrangú tisztje van bekeverve,

többek között Kolker ezredes, aki Gessler hadügyminiszternek személyes barátja. A büns tiszték félték attól, hogy az ügy nyilvánosságra kerül, mert ketten közülök, Ludloff alezredes és Wurbacher tábornok, a német hadsereg fegyverhatalának főnöke és a fegyverkezési ügyek legfőbb felelős vezetője

nemrég gyanú körülmények között meghaltak: a beavatottak értesülése szerint öngyilkosságot követtek el.

SZAKORVOSI rendelő
VÖZ-és nemibologok részére,
EZÜST SALVÁREAN ULTÁZ
Hondolás egész nap. Rákóczi-ut 32. I. em. I. Rókusossal szemben

Leszállított árakon!
MICHELIN PNEU
legjobb, legolcsóbb!
Gyári lerakat: Nagy József, Andrásy-ut 34. szám
Telefon 21-97

A Neue Freie Presse riasztó hite több pesti bank és iparvállalat tőkeemeléséről

Az újra éledő tőzsde megint ellanyhulna, ha új részvények ezreit öntenék belé

(A Reggel tudósítójától.) A Neue Freie Presse vasárnapi számában híradást közöl, amely alkalmas arra, hogy az értékpapírok vásárlóközönségét és a tőzsdét megriassza. Nem kevesebbről szól ez a híradás, mint arról, hogy

több bank és iparvállalat a jelenlegi kedvező tőzsdéi helyzet következtében indítatva érzi magát arra, hogy tőkét emeljen.

„Ugy hírlik”, mondja a lap, „hogy ezek a tőkefelemelési tervek néhány hét alatt megérnek. A „N. F. P.” kitünően informált újság és sokszor volt már jól értesítve arról, ami itt a közgazdasági kulisszák mögött történik, éppen ezért től el mindenkit aggodalommal az a lehetőség, hogy a felröppentett híreszkének mélyebb alapja lehet. A tőzsde alig tért magához, az igazán komoly értékpapírok még alatta állnak azoknak az árfolyamoknak, amelyek mellett például az első intervenciói bizottság megkezdte volt vásárlásait. Az intervenciói bizottság, a kormány, a bankok, a Pénzügyügyi Központ tavaly és az ideig tudvalevően többször iltek össze módot keresni arra, hogy hogyan lehet a beteg tőzsdén segíteni. Riadt hangokat hallottunk a sajtóban kontrominról, külföldről és némelykor a tőzsdén egy-egy kis, alig valami vagyonnal bíró csoport hetekig és hónapokig diktálta a nemzetvagyon egy részének értékelését. Mindeure gondoltak, csak egyet

nem mondtak nagy intézeteink és bankjaink, hogy

a tőzsde azért lehetett a legjobb időkben is lanyha és azért volt oly nehéz az ellenállást megszervezni, mert túl sok értékpapírt öntöttek a piacba.

Sokkal nagyobb mértékben történtek az emissziók, mint amennyit a piac elbírt volna. Oly rengeteg nagy értékpapírmennyiséggel állott szemben a kis, vagyonilag megtört piac, hogy képtelen volt azt megemészteni. Most érvényesülnek részben a jobb termés, részben a beruházásokból talán forgalomba kerülő összegek, külföldi vételek és a közönségnek visszatérő bizakodása.

Ova intjük azonban a közönséget attól, hogy olyan értékpapírokba tektesse pénzét, amelyeknél tőkefelemelés készül.

mert soha nem juthat érvényre azoknak többértéke, soha az értékpapírján hasznát nem láthat, ha abban a pillanatban, amint csak annyira fejlődnek a dolgok mint most, a tőzsde első megmozdulásakor, máris agyon akarják ütni és agyon merik ütni újabb részvénykvantumokkal. Ehhez a hírhez, ha valóban forgatnak ily terveket egyes pesti bankok és iparvállalatok, a tőzsdétanácsnak és kormánynak is lesz még hozzászólása.

A kormány október hó közepére akarja halasztani a polgármesterválasztást

Bárczy István: „Pályázó vagyok a polgármesterei tisztásra“!

A demokratikus blokk vezéreinek vasárnapi értekezlete. — „Budapest autonómiáját a legsúlyosabb inzultus érné a kormány taktikázásával a polgármesterválasztás ügyében“

(A Reggel tudósítójától.) A pályázati hirdmény értelmében szeptember 10-ig személyesen kell jelentkezni a főpolgármesternél azoknak, akik Budapest polgármesterei állására pályáznak. Eddig senki sem jelentkezhetett „délelőtt 10 és 12 közt“ a főpolgármesteri hivatalban, mert a főpolgármester tudvalevően Fonyódt-Bélatelepen nyaral. Ma már azonban kétségtelen bizonyossággal megállapítható, hogy három pályázó:

Bárczy, Ripka és Sipőcz

közül választja meg a közgyűlés a főváros polgármesterét. A választás sem lehet kétséges! Budapest népe Bárczy Budapestjére szavazott és többséget adott azoknak, akik Bárczyt jelölték polgármesternek. Most

hiábavaló, meddő taktikázással

kisérli meg a kormány, hogy a törvényhatósági határozattal megpecsételt szeptember 29-iki választási dátumot elhalasztassa. Tekintettel arra, hogy a polgármesterválasztás terminusa az általános érdeklődés középpontjába került, A Reggel informálódott a bélatelepi tanácskozás idevonatkozó részleteiről. A főpolgármester bizalmas környezetében, ahol Ripka Ferenc részletesen nyilatkozott a miniszterelnökkel folytatott tanácskozásról, a következőket mondták A Reggel munkatársának:

— Ripka főpolgármestert nagyon kellemetlenül érintette az a kiszivárgott hír, hogy a szeptember 29-i közgyűlés nem választják meg Budapest polgármesterét. A kedélyek lecsillapítása érdekében a főpolgármester most olyan kijelentéseket tett a nyilvánosság számára, amely szerint nem tudja, hogy mi történt a szeptember 29-i közgyűlésen, tehát nem tudja azt sem, hogy csakugyan elmarad-e a polgármesterválasztás. Ezek a kijelentések al-

kalmasak lehetnek a hangos elégedetlenkedés levezetésére, de nem változathatnak azon a tényen, hogy

Ripka Ferenc és Bethlen miniszterelnök a polgármesterválasztás legpróbb részleteire vonatkozóan is pontosan megállapodtak.

— A bélatelepi találkozó alkalmával Bethlen, Vass és Ripka egyetelműen megállapodtak arra nézve, hogy a szeptember 29-i közgyűlésen nem kerül sor a polgármester megválasztására. Ripka szeptember 3-án vagy 4-én utazik föl Budapestre és bizalmasaival, majd pedig

a pártok vezetőivel csak szeptember 4 után kezdi meg a választásra vonatkozó tárgyalásokat.

A miniszterelnök azt az instrukciót adta Ripkának, hogy a lehetőség szerint igyekezzenek a polgármesterei állást megszerezni és amennyiben bizonyos oldalról akadályokat gördítenének a kérdés ilyen megoldása elé,

esetleges más természetű engedményekkel igyekezzenek leszerelni ezeket a törekvéseket.

Ripka Ferenc véleménye szerint főképpen azért van szükség a választási terminus kitolására, mert azt reméli, ha hosszabb idő áll rendelkezésre, sikerül rábírnok Bárczy Istvánt arra, hogy a jelöléstől visszalépjen. Erre azért lenne szükség, mert

Ripka Ferenc határozott formában közölte Bárczyval, hogy nem lép föl abban az esetben, ha Bárczy ragaszkodik a polgármesterséghez.

Ezt a kijelentést Ripka Ferenc természetesen még a bélatelepi találkozó előtt tette, amikor még nem ismerte a miniszterelnök fölfogását. Egyébként — mondtotta A Reggel informátora — e pillanatban Ripka még maga sem tudja, hogy a dolgok hogy fejlődnek, a kérdés rész-

leteit a legnagyobb titokban tartják és egyetlen szót sem közölnek a miniszterelnöki megbeszélés érdemi részéről. Ripka Ferenc legszűkebb körben annyit elárult egy-két bizalmasának, hogy a miniszterelnök utasítása kényelmellen helyzetet teremtett számára annál inkább, mert fél a sok támadástól, amely a választás terminusának elhalasztása miatt fogja érni.

Kijelentette Ripka, hogy véleménye szerint a polgármesterválasztást október közepe előtt megtartani nem lehet.

Bethlen miniszterelnök és Vass József hozzájárultak a választás elhalasztásához, amely így, a kormánypárti taktika szerint, október közepén, október 14-én vagy 15-én lenne.

Ha a bélatelepi határozatokhoz nem volna a törvényhatósági közgyűlésnek is hozzájárulása.

A polgármesterválasztás kérdésében az egyesült demokratikus ellenzék vezetője vasárnap délelőtt szűkebbkörű értekezletet tartott.

Az értekezleten rövid megbeszélés után az a fölfogás alakult ki, hogy a párt egyletőre nem hozhat határozatot ebben a kérdésben, mert az intézőbizottság tagjai nagyrészt nem tartózkodnak Budapesten. Visszagörzést a hét végére várható, ekkor intézőbizottsági értekezleten fog a párt dönteni állásfoglalásáról. A megbeszélések után A Reggel munkatársai nyilatkozatot kért

Bárczy Istvántól,

aki ezeket mondtotta:

— A polgármesterei tisztásra pályázatot hirdettek és

én pályázó vagyok.

Nem tartom tehát helyesnek, hogy ebben az ügyben most bármit is mondjak. Megvárom a választást és majd azután beszélek.

A demokratikus ellenzék álláspontját Pakots József a következőkben összegezte:

— A polgármesterválasztás nem párhézdés. Meg kell védeni a főváros autonómiáját a kormánnyal szemben. Budapest autonómiáját a legsúlyosabb inzultus érné a kormány taktikázásával. Ez ellen minden pártnak, amely a közönségben gyökerezik, föl kell emelnie szavát. Gondunk lesz rá, hogy Budapest népe megmílyalokozzék e rá nézve életbevágóan fontos ügyben!

H. H. Hayes, előkelő párisi bankár

a Pierpont Morgan-cég párisi társa és képviselője, a deauvillei pólmeccezen leest a lováról, nyakcsigolyatörést szenvedett és meghalt

Deauville, augusztus 29.

(A Reggel alkalmi tudósítójától.) Péntek este a legnagyobb izgalom fogta el Deauville, Páris és London pénzügyi és előkelő társadalmi körét, amikor köztudomásra lett, hogy péntek délután, délután, a deauvillei pólmeccezen

halálos baleset érte H. H. Hayest, a párisi Pierpont Morgan, Hayes & Co. világhírű bankcég főnökét.

H. H. Hayes ugyanis, aki a Pierpont Morgan cég európai képviselője volt, kedvenc lováról, amelynek lovaglását soha másra nem bízta, oly szerencsétlenül bukott a földre, hogy

nyakcsigolyája kettőtörött

és a mentők haldokolva szállították egyik trouvillei szanatóriumba. Felesége, aki két fia és leánya társaságában nézte a póljátékot, a szerencsétlenség előtt néhány pillanattal távozott a trüvinnél.

A legkiválóbb párisi tanárok röpülőgépén érkeztek a haldokló pénzfejedelemhez.

Hayes szombaton délelőtt meghalt abban a trouvillei szanatóriumban, amelybe szállították. H. H. Hayes a nemzetközi pénzpiacnak egyik legkimagaslóbb alakja volt. Mint a világhatalmat jelentő Pierpont Morgan cég európai képviselőjének, ugyszólván

minden fontosabb nemzetközi vagy állami pénzügyelet az ő kezén ment keresztül.

VÁROSI SZÍNHÁZ

MAESTRO ARTURO VIGNA VEZETÉSÉVEL

A VILÁGHÍRŰ OLASZ OPERAEGYÜTTES VENDEGJÁTEKA

Helyi párti 10 ezertől 150 ezertig

Kedd, aug. 31. **RIGOLETTO**

Csütörtök, szept. 2.

CAVALLERIA RUSTICANA PAGLIACCI

Szombat, szept. 4. **TOSCA**

Vasárnap, szept. 5.

IL BARBIERE DI SIVIGLIA

Kedd, szept. 7.

MADAME BUTTERFLY

Halálra gázolt három asszonyt vasárnap reggel Mende és Gyömrő között a Budapest–kolozsvári gyorsvonat

Nyílt pályán a gyorsvonat és egy tehervonat találkozásánál történt a szerencsétlenség. — Két asszony könnyebb sebesüléssel menekült a halálvágányról

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap reggel 8 óra után néhány perccel

Gyömrő és Mende községek között borzalmas vasúti szerencsétlenség történt, amelynek három halálos áldozata és két könnyebb sebesültje van.

A szerencsétlenségről, bár a kora délelőtt történt, az államvasutak igazgatósága még az esti órákban sem tudott részletes fölvilágosítást adni, mert a helyszínről vasárnap estig sem az igazgatóságokhoz, sem pedig az üzletvezetőséghez, sem a Keleti pályaudvar állomáskövetségéhez hivatalos jelentés nem érkezett be. A Reggel munkatársának *Petrányi Károly*, Mende község főjegyzője, aki a helyszínen a csendőrséggel együtt jelent meg, hogy a katasztrófa ügyében a nyomozást megkezdte, a súlyos szerencsétlenségről a következtetéseket mondotta:

— Vasárnap reggel 8 óra 15 perccel Mende és Gyömrő között, a nyílt pályatesten, közvetlenül a mendei ut mellett

a Budapestről jövő 502-es számú kolozsvári gyorsvonat, amely reggel 7 óra 20 perccel indult a Keleti pályaudvarról, halálragaszt három Mende községbeli parasztlányt.

A három asszony, *Bossánszky Pálné, Klamár Jánosné* és *Vas Jánosné* mendei lakosok, vasárnap reggel az állomás épületétől mintegy 2 kilométernyire fekvő szántóföldjükre mentek ki dolgozni. Ez a szántóföld a vasúti töltés mellett buzdíkos. Ebben az időpontban két vonat találkozott Mende és Gyömrő között, az 502-es gyorsvonat és a Szolnok felől Budapestre haladó 1512-es tehervonat. A hosszú tehervonat néhány pillanattal előbb robogott végig ezen a pályaszakaszon s a három parasztlányt asszonyt fűszaladt a töltésre, hogy az állatokkal megrakott tehervonatot megnézzék. Az országoti sorompók le voltak ugyan zárva, de

a három szerencsétlen nő a leeresztett sorompón belül bámész kíváncsisággal állott

a tehervonat mellett sín páron, amelyen ugyanakkor a kolozsvári gyorsvonatnak kellett átrobognia.

A gyorsvonat vezetője meglátta a sineken áldozgató asszonyokat, a mozdony sipjával vészjelteket adott, a három asszony azonban, valószínűleg a tehervonat zajától, nem hallotta a gyorsvonat fűtőjelzéseit. A gyorsvonat mozdonyvezetője ekkor ellengőzt adott, majd meghúzta a Westinghouse-féket, azonban késő volt, a gyorsvonatot megállítani már nem lehetett és

a három szerencsétlen asszonyon a gyorsvonat átrobogott.

Csak jóval távolabb állt meg a lefékezett vonat. Az utasok között a gyorsvonat mellett elhaladó tehervonat miatt nagy riadalom keletkezett. Az utasok leugráltak a kocsikról és ekkor a kerekek alatt borzalmas látvány tárult szemük elé. A három szerencsétlen asszony

egyetlen fölismerhetetlen hústömeg lett.

A három halálos áldozaton kívül két asszony is megsebesült. Ez a két asszony szintén a tehervonatot nézte, azonban mind a kettő halálra állt. Így nem kerültek a gyorsvonat alá.

Ezt a két asszonyt a mozdony kidobta a pályáról

és így életveszedelemes sérüléseket nem szenvedtek. A kolozsvári gyorsvonat közel háromnegyed órát vesztelt a szerencsétlenség miatt a nyílt pályán, mert az elgázolásról jegyzőkönyvet kellett fölvenni. A közeli vasúti őrs értesítette a mendei csendőrséget és a községi orvost, akik a halálos sérülésekről jegyzőkönyvet vettek föl. A csendőrség nyomozása szerint a szerencsétlenség bekövetkezéséért senkit sem terhel felelősség, mert a sorompó le volt engedve s a gyorsvonat vezetője jelezte a veszedelemet, ellengőzt is adott, a vonatot meg is állította s nem az ő hibája, hogy a hármas halálos elgázolást már megakadályozni nem tudta. A községben nagy megdöbbenést keltett a három asszony tragédiája, mert mind a három többgyermekes családanyák voltak.

Bethlen minisztereinek szeptember végén bizalmas pártértekezlet után dönt a kormány rekonstrukciójáról és a választások idejéről

A kerületi beosztásról ősszel nem terjesztenek törvényjavaslatot a Ház elé

(A Reggel tudósítójától.) A bélatelepi tanácskozáson a minisztereink A Reggel értesítése szerint közölte *Vass* minisztereink helyettesével, hogy előreláthatóan egész szeptembert Inken tölti és csak a hónap utolsó napjaiban veszi át a kormány vezetését.

Hazatérése után pártértekezletet hívát össze,

amelynek egyetlen tárgya a helyzet megbeszélése lesz. A minisztereink bízik abban, hogy mivel a kormánypárti képviselők nagyrésze vidéken tölti a négyhónapos nyári szünetet, a megtartandó értekezleten az ország közvéleményéről pontos fölvilágosításokkal fogunk szolgálni. Az eddigi tervek szerint e bizalmas jellegű pártértekezlet után világ áttudással, hogy szükség lesz-e a kormány rekonstrukciójára vagy sem. Bethlen környezetében úgy tudják, hogy a minisztereink nem zárkoznak el egységesen megnyilvánuló kívánások teljesítése elől és

ha a párt többsége egyes miniszterek kicserélését kívánja, a minisztereink ehhez hozzájárul.

Amikor a bélatelepi tanácskozáson ezek a kérdések szóba kerültek, a minisztereink arra az álláspontra helyezkedett, hogy csak a szeptember végén összehívandó értekezlet után teszi megfontolás tárgyává a kormány rekonstrukciójára irányuló kívánásokat. Az informatív jellegű őszi pártértekezlet után

bizalmas főispáni értekezlet lesz Budapestben,

a leendő választásokkal kapcsolatban. Az egyes főispánok főváltása már ez idő szerint is folyamatban van és a közeli napokban *Széchenyi Viktor grófot Székesfehérvár főispánjává nevezik ki*. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban A Reggel munkatársa beszélt *Almássy Lászlóval*, a kormánypárt ügyvezető alelnökével, aki a következő kijelentéseket tette:

— Tudomásom van arról, hogy

a kormány *Széchenyi Viktor grófot* akarja székesfehérvári főispánná kinevezni.

A kinevezés után természetesen *Széchenyi* lemond mandátumáról, arról azonban még nem döntöttünk, hogy utódjait kit fogunk jelölni a megüresedő mőri kerületben. Hogy ezenkívül történnek-e főispánváltások, efelől nincs tudomásom.

Ezután elmondotta *Almássy László*, hogy a nemzetgyűlés őszi munkaprogramjáról tárgyalat *Vass József* helyettes minisztereinkkel. Tudomása van arról, hogy a nemzetgyűlés először a felsőházi javaslatlall foglalkozik, arról azonban nem tud, hogy a kerületi beosztásról intézkedő törvényjavaslat belátható időn belül a Ház elé kerülne. Ebből a kijelentéséből most már nagy valószínűséggel lehet arra következtetni, hogy

a kormány a kerületek beosztásáról nem törvény útján, hanem rendelettel akar intézkedni.

Naplopó zsokéja vasárnap délben Budapestre érkezett és elmondja vereségének hiteles történetét

„Naplopót a Baden-Badeni nagydíjban soha meg nem verik, ha a cél előtt le nem sántul“

(A Reggel tudósítójától.) Pénteken este Baden-Badenből egy szákszavu távirat érkezett a Magyar Lovaregyletnek. A távirat arról számolt be, hogy *Naplopó* a nagy díjban kikapott,

hatodik lett

s a sebes, fair versenyben azok a lovak verték meg, amelyek előzőleg a *Fürstenberg*-versenyben mögötte értek a célhoz. Részteltek senki sem tudott. Mindenki várta az első autentikus baden-badeni szemtanút, aki pontos részleteket fog mondani *Naplopó* nehezen magyarázható kudarcáról. A legilletékesebb szemtanú, sőt mondjuk az expedíció egyik szenvedő hőse, *Gutai János*, *Naplopó* zsokéja, 28 órai ut után kissé fáradtan és deprimáltan, vasárnap délben hazaérkezett s kérdéseinkre ezeket mondotta:

— *Naplopót* a Baden-Badeni nagydíjban semmiféle ló meg nem veri, ha 2000 méter után bal hátsó lábára le nem sántul.

Addig tátott szájjal, mint könnyű nyereg galoppozott, *Naplopó* végtelen könnyen nyerte a *Fürstenberg*-versenyt és a nála megszokott kitűnő kondícióban állt starthoz a nagy díjban. A verseny lefolyása ez volt: A starttól legjobban én ugrottam el *Naplopóval*, aztán nyomban átengedtem a vezetést *Aurelianus* vezetőlovának, *Olympier*-nek. Mögöttem *Ferro* és *Weissdorn* helyezkedtek el. Ez a sorrend nem változott 1600 méterig. Itt a vezető *Olympier* megelőlegli a vezetést és hirtelen eltűnik.

Most egyedül vagyok az élen.

teljes följenyben és teljes biztonságban. Mögöttem hallom a német zsokékat, irtózatlan ostromcsapások közt:

— Der Ungar gewinnt!

Weissdorn lovasa, a magyar *Varga Lajos* oda kiált nekem:

— Verve vagyunk, te győzöl!

Már 2000 méter felé járunk, *Naplopó* még mindig friss. Már nincs messze a cél. Most még egy ugrás és

Naplopó hirtelen enged,

majdnem megtorpan.

Az volt az érzésem, mintha megállt volna. Hiába nyulok ostorhoz. Itt valami baj van. Sorra mennek el mellettem *Ferro*, *Weissdorn*. Lovamat szinte úgy érzem, mintha egészen megállna, amikor a hátvédőből szédületes galoppban elvágat mellettem *Indigo* és *Aurelianus*.

Mindennek vége van.

Naplopó erőtlennül a célhoz ér sötödiknek. Csoda, hogy nem utolsó.

Ugy érzem, ha ez a szerencsétlenség 100 méterrel később történik, mégis én nyerek, mert lovam előnyét már nem tudják a többiek behozni. A pálya egyébként gondozatlan állapotban volt. A *Fürstenberg*-versenyben mély, a nagy díjban kemény. *Naplopó* mind a két verseny után, a hatalmas tömeg nagy csodálatára, teljesen szárazon tért vissza a mázsálóhoz, míg a többiről szakadt a hab. Oriási közönség volt, különösen a nagy díj napján. Magyarok nagyon kevesen.

A Reggel munkatársa a pályaudvaron várta *Pejachevich Albert gróf* megérkezését, de az expresszvonat többórai késéssel futott be s így már nem volt alkalma lapzártá előtt *Naplopó* illusztris trénerével beszélni.

Sigray Antal gróf kedden este érkezik haza Baden-Badenből.

Bud János pénzügyminiszter kijelenti A Reggel-nek, hogy a borfogyasztási adót még a szüret előtt leszállítja, a „beruházási tanács“ föllállításához pedig nem járul hozzá

Balatonalmádi, augusztus 29.

(A Reggel tudóstíjának telefonjelentése.) Gazdasági és politikai körökben komoly formában beszéltek arról, hogy a beruházási összegek helyes szétosztásának megkönnyítésére a közeljövőben beruházási tandés alakul. Az elterjedt hírok szerint

a beruházási tanács ellenőrzést gyakorolna a kormány intézkedését fölött

és adott esetben a beruházásokra fordítandó összegek arányos elhelyezéséről intézkednek. Tekintettel arra, hogy a közeli napokban küldöttség akarja felkeresni a kormányt ebben a kérdésben, A Reggel munkatársa a Balatonalmádin nyaraló

Bud János

pénzügyminiszterhez fordult fölvilágosításért, aki a következő kijelentéseket tette:

— Értesültem arról, hogy beszélnek egy ugynevezett beruházási tanács föllállításáról. Bármily komoly helyről indult is ki ez az akció, már most kijelenthetem, hogy nem fog eredményt járni. A magam részéről semmiesetre sem járulok hozzá ilyen szerv föllállításához.

A beruházási összegek szétosztása kizáróan a kormány hivatása, tehát szó sem lehet arról, hogy a kormányon kívül álló „tanács“ döntson ebben a kérdésben.

Erdemben még a nemzetgyűlésnek sincs joga beavatkozni az investíciók végrehajtásába,

mert a nemzetgyűlés is csak a kormány tervei kritizálhatja, a rendelkezésre álló összegek fölhasználása tekintetében azonban nincs rendelkezési joga. Természetesnek kell tartani tehát, hogy ha a parlament sem avatkozhatik az ügybe,

annál lehetetlenebb, hogy nemzetgyűlésen kívül álló szerv intézze a kormány fölötti ellenőrzést.

A Reggel munkatársa ezután a kilitásba helyezett adó-mérséklésekről érdeklődött a pénzügyminiszternél.

— A pénzügyi kormány — mondotta Bud — állandóan foglalkozik azzal a problémával, hogy az adózók helyzetét megkönnyítse. A forgalmi adóval kapcsolatban több fáztsrendeltem fog megjelenni és különös tekintettel a várható gyöngye szőlőtermésre,

a borfogyasztási adó mérsékléséről is intézkedni fogok.

Elhatároztam, hogy

jelentékenyen csökkenteni fogom a borfogyasztás adóját,

a leszállítás mértékét azonban ma még nem tudom. Annak ellenére, hogy szabadságon vagyok, minden héten fölütazom egy-ékt napra Budapestre és tárgyalok ebben a kérdésben. Anyit mindenesetre már most kijelenthetek, hogy még az általános szüretelés előtt intézkedem a fogyasztási adó mérsékléséről.

Rubinstein Erna, „a hegedűsök királynője“, aki most tért haza egyéves külföldi hangversenykörutjáról, panaszkodik Amerikára

„Nem akarok többé Amerikába menni, mert a kenyérkereset hazája lerombolja a művészetet!“ — Beszélgetés Rubinstein Ernával hűvösvölgyi villájában

(A Reggel tudóstíjától.) A hűvösvölgyi villa ebédlőjében egyetlen kép ragadja meg figyelmünket. Nem festmény, hanem nagy, színes plakát. Rubinstein Ernát ábrázolja, amint a földgolyót átéli. Alatta a fölirat:

ERNA RUBINSTEIN
QUEEN OF VIOLINISTES.

A hegedűsök királynője. Ezt a plakátot hozta haza Amerikából a világhírű fiatal magyar hegedűművész, aki a minap érkezett meg Budapestre sikereiben és ünneplésekben gazdag külföldi hangversenykörutjáról, eltelve olyan érzelmekkel, amelyekről

a keserűség hangján beszél.

Rápillant a plakátára:

— A kenyérkereset és a sikerek hazájában csináltak ezt a falragaszt — mondja — nézze, milyen hidegek, markánsak a vonásaim rajta, letöröltek az arcomból minden érzelmot; litográfikáról készült a rajz és

a kőnek nincsen szíve, éppen úgy, mint Amerikának.

Ott csak fizetnek az embernek és sikerei vannak, de azért keservesen szenvedni kell. Amerikában a művészet is kenyérkereset, akár csak az automobilgyártás vagy a petróleumipar. Az autó és a petróleum csak jobb lesz a rideg, üzletszerű kezelés folytán, a művészet azonban leromlik. Amerika lerombolja a művészetet,

megöli a művészt, kegyetlenül kiszívja tehetségét

és nem engedi, hogy tovább fejlődjék. Ezért onnan menekülnie kell minden igaz művésznek, aki nem akar művészi értékében megsemmisülni. En nem szeretnék többé Amerikába menni! Inkább a szegény Európa!

Mindent mely meggyőződésből mondja, ez kiderül szavaiból. Ennek a fehércaruc, mely szemü, rózsaszínruhás fiatal leánynak szinte megváltozik a hangja, amiképpen arról beszél, hogy őszül kezdve Európában fog hangversenyezni.

Hetven koncertre vagyok lekötve — mondja —, többet nem tudok vállalni. Egyébként most idehaza délelőtti órákig állandóan játszom. Rabja vagyok a tehetségemnek. Csak a munkám érdek, semmi más. Meg az, hogy elérjem, amire 12 éves korom óta titokban vágyakozom: nagy zenekart dirigálni. Eddig csak Magyarországon dirigáltam, a télen

Bécsben 150 tagu filharmonikus zenekart fogok vezényelni.

Ennek már előre is örülök. És az is örömmel tölt el, hogy játszani fogok Furtwänglerrel, akit — sajnos — régen nem hallgathattam, pedig imádom őt. Legkedvesebb emlékem, amiképpen vele léptem föl 13 éves koromban. Beethoven-koncertet adtunk. Mielőtt a hangversenydobogóra kimentünk,

Furtwängler fésült meg.

ezután kézenfogva kicélpelt magával a pódiumra, kivonszolt, akár csak a moziban a Zoro a Hurut. Erről a hasonlatról azonban nem kell azt hinnie, hogy mozilátogató vagyok. Egyáltalán sehová nem járok, még társaságba sem. Barátaim sincsenek. Egyedüli szórakozásom az autózás, meg a kérékpározás.

Rövidülnek a napok — **MOSI** vegye meg

Aladdin

lámpáját!

A tudomány csodája az ALADDIN lámpa, mely 94% levegővel és 6% bármilyen minőségű petróleummal égve, 80 gyertyafényű főféhér nappali világosságú izzólámpát áraszt. Egése szag- és kormosmentes, nem füstöl, fénye állandó és egyenletes, tűzbiztos, nem robbanhat, égő állapotban is minden veszély nélkül hordozható. Kezelése oly egyszerű, hogy gyermek is nyugodtan ráüzíthat! Fénye háromszor jobb, mint bármely más lámpáé! Anyagfogyasztása harmadát teszi más lámpa fogyasztásának!

Rendelje meg
Aladdin

lámpáját még ma!

Bérmentesített ingyenes ismertetőt küld a vezérkérvényeslet:
Aladdin Kereskedelmi Részvénytársaság
Budapest, IV, Molnár-utca 19/a

ÓVÁSI! Óvakodjunk a silány utánszaloktól, mert az „ALADDIN LÁMPA“ fölöretlenül fényerőben, biztonságban és anyagmegtakarításban!

Különös birtokpör, amelyben előbb ítélettel kényszerítették a birtokot a vevőkre, utóbb pedig visszaperelték tőlük

(A Reggel tudóstíjától.) Évek óta húzódo birtokpörben kézbesítette ki ítéletét a kuria a napokban. Ez a pör annyira jellemző a háborúmiatti jogbizonytalanságra, hogy tanulságai minden kommentár nélkül is érdekesek. Lorántháza szabolics-megyei községre a háború alatt annyira ránehazodtak adósságai, hogy 1918-ban elhatározta földjei egyrészesnek eladását. Ugy állapodtak meg a vevőkkel, Schwartz Mór és Grosz Jakab nyírbackai kereskedőkkel, hogy a miniszteri jóváhagyásra nem lesz szükség, mert a vételárból kifizetik az elidegenítés tilalommal járó költséget. A szerződés szerint Szabolcs vármegye jóváhagyó határozata után az üzlet érvényessé vált. A vármegyei jóváhagyás után azonban

a vevők meggondolták a dolgot: nem akartak fizetni.

Tulságosan magasnak találták a vételárat, amelybe az árverésen belementek s inkább veszni hagyták az elég tetemes bánatpénzt. Csakhogy

Lorántháza pört indított s a vevők kénytelenek voltak a kikötött 63.000 koronát kamatokkal és költségekkel kifizetni.

Ezután a vevők átvették a birtokot s nem sürgették, hogy a község csakugyan fizesse is ki a földeket terhelő adósságot annál kevésbé, mert a pénz devalvációjára következtében ez az adósság kezdett egész jelentéktelenné válni. Egyzzerre, úgy 1922 közepén legnagyobb meglepetésükre, Kószai gazdasági fölügyelőtől

hivatalos fölszólítást kaptak, hogy adják vissza a földeket.

mert a földmivélsügyi miniszter nem hagyta jóvá az eladást. A község ezzel szemben visszadja neki a 63.000 koronát. Schwartz Mór és Grosz Jakab természetesen ragaszkodtak földjeikhez, amire 1924-ben

Lorántháza most már aziránt indított pört, hogy adják vissza a birtokot.

És minden cinikus jóvöndöléssel szemben, ezt a pört Lorántháza minden fórumon megnyerte. Már a nyiregházi törvényszék kimondotta, hogy miután a vásárolt földek eladásához a földmivélsügyi miniszternek hozzá kellett volna járulnia, ami nem történt meg, — a vétel érvénytelen.

A törvényszék a visszaandandó vételárat valorizálta és így némileg enyhítette az ítélet súlyát. De a debreceni tábla megváltoztatta az ítéletnek ezt a részét, — kimondta, hogy

a pörérték 63.000 korona, csak ennyit kapnak vissza a vásárlók, akiknek viszont 25 millió korona költséget is fizetniük kell

földjeik elvesztése mellett. A Kuria előtt a vevők ügyvédje, dr. Schwartz Tivadar rámutatott arra, hogy még nem fordult elő a judikatúraban olyan eset, amikor egy és ugyanazt a pört egyenesen és fordítva is ugyanazok nyerték volna meg. A Westmeyer Viktor elnöklettel működő tanács azonban szintén az ügylet érvénytelensége mellett döntött, de a táblai ítélettel szemben kimondta, hogy: valorizálni kell.

Ambrozovics Lajos, volt főispán, Kossuth ivadéka, testi és lelki szenvedései ellen pálinkával narkotizálja magát s az ital mámorában nyomoruságos szállodai szobájában átaludta édesanyja temetését

(A Reggel tudósítójától.) Szombaton délután 4 órakor temették el a Kerepesi-úti temetőben Ambrozovics Bélánét, aki unokahuga volt Kossuth Lajosnak, özvegye Ambrozovics Béla miniszteri tanácsosnak, a hetvenes-nyolcvanas évek ismert újságírója és műfordítója, — most pedig 84 éves korában a legnagyobb nyomorban halt meg a Telepy-utcai közkörház egyik közös kórtermében. Temetésén a hivatalos személyeken kívül alig néhány ember jelent meg. A koporsó után két idősebb ur-asszony haladt: néhai Saly Dezso kuriai bíró özvegye és Markos Györgyné, akinek orvos fia éveken át önzetlen gondossággal kezelte a beteg matrózatát. Ok ketten haláláig mellette állottak barátságukkal a tragikus sorsu Ambrozovicsnénak, akiben szeretetreméltó egyénisége és műveltsége révén, minden nyomorusága ellenére,

az igazi magyar nagyszonyok egyikét

látták. És ott volt egy-néhány idegen, akiket a kíváncsiság hozott

a Kerepesi-úti temető díszsírhelyéhez.

A jelenlevők kutató szemei egy embert kerestek a gyászoló közönség sorában: Ambrozovics Lajost, az elhalt urasszony fiát. De

Ambrozovics Lajos nem jött el édesanyja temetésére.

Amikor a koporsóra rádobták már az utolsó hantot és elhelyezték föléje a szegényes fakeresztet, elindultam, hogy fölkeressem Ambrozovics Lajost és megtudjam tőle az okot:

miért maradt távol édesanyja temetéséről?

Az Aranyas-szállóban, ahol Ambrozovics évek óta lakik, a portástól megtudom, hogy Ambrozovics fönn van a szobájában, nem is mozdult ki egész nap.

— Beteg talán? — kérdeztem.

— Nem beteg éppen — felel a portás —, de azért ágyban fekszik reggel óta. Nem tud fölkelni...

Fölmelegyek a második emeletre, megkeresem a 67-es szobát és benyitok. Lichthófra nyíló, nyomoruságos kis helyiség. Három lépés hosszú, két lépés széles. A rozoga ágyon kívül

egész butorzata: egy szék és egy bádóg-mosdótál.

Mosdóállvány azonban már nincs a tálhoz, a futótestre van ráhelyezve. Az ágyban,

a lepedőnélküli szalmazsákon felöltözve fekszik Ambrozovics Lajos.

Kopott, foltos ruha, alatta gallérenélküli tarka ing. Az ajtó kilincsen

üttört-kopott, százfélé hajló karimája, zsiros kalap: ez az egész ruhátára

a rajtaleyvön kívül. A piszkos párnán esukott szemekkel fekszik Ambrozovics. Öszes, borotválhatlan, dagadt szemhéjú arc. Alszik, nyitott szájjal nagyokat lélegzik és minden lélegzetvételnél árad szájból az átható, egyre jobban mellemre neheződő

pálinkabűz.

Lassan-lassan ébredezni kezd, kinyitja szemét, egy-két percig tart, amíg a részeg, nehéz álmából egészen magához tér. Helyet mutat, könynyed és elegáns mozdulattal és udvariasan mentegődzőzik:

— Bocsanat, hogy én ágyban maradok, de nem tudok fölkelni, mert... beteg vagyok.

Most minden törekvése egy dologra irányul: titkolni akarja mindenképen, hogy ivott. Elfogom a pillantását, amint lopva az ablakdeszkára néz, aztán réám: azt szeretné kiolvasni a szememből, megdittam-e vajjon a két ablaküveg között álló bűnjelet? Én nem árulom el, hogy

megláttam a pálinkásüveget, amelynek literes tartalmából háromnegyedrészt hiányzik.

Kérdésekre — akadózó nyelven, olykor félszerűg keresgélve egy-egy szót — így mondja el az életét Ambrozovics Lajos:

— Főispán voltam.

bajai főispán 1906-tól 1910-ig. Ur voltam. Aztán nyugdíjaztak és én a nyugdíj helyett végkielégítést kértem. Ez hamarosan elfogyott. Ekkor próbáltam kényeret keresni. A nyelvtudásomat igyekeztem fölhasználni, egy-két irodalmi munkát fordítottam magyarra és amerikai lapokba írtam magyar tudósításokat. Aztán nyelvbórákat adtam...

német, francia, angol leckéket... ezeket a nyelveket jól beszélem.

szerebül is tudok meglehetősen. De a tanítványok lassan elmaradtak, nem tudtam máshoz fogni és ettől kezdve... hát igen, az anyám tartott el. Apám miniszteri tanácsos volt, nyugdíjat kapott utána édesanyám, meg aztán ő gyönyörűen festett, rajzolt, ezzel is keresett egy keveset... Most meghalt szegény, jó édesanyám és én nem tudom, mi lesz velem... Innen a szállodából is el kell mennem most elcséjén, mert alakítani fogják, elcséjén mindenkinek ki kell költözni. Egyik baj a másikhoz jön: most nem lesz lakásom se... Beteg is vagyok, az idegeim elkoptak... enni se tudok... Tegnap dél óta semmi nem ettem. Ma még egyetlen falatot se...

— De annál többet ivott — mondom erre önkéntelenül. Erre a hangosan kimondott gondolatomra elkomorodik az arca, fölül az ágyban, réám néz, szinte megdöbbenne, mint akinek legféltettebb titkát leplezték le. Aztán könnyes lesz a szeme, visszacsúszik a párnájára és ezt mondja:

— Kell inni... muszáj. Amikor jöttek a szenvedések... nyomoruság... betegség, kellett valami narkotikum.

— De ma is, az édesanyja temetésének napján?

— Most kellett a legjobban. Nagyon szerettem én az én szegény jó édesanyámat... és...

már megszoktam, hogy minden fájdalom-ban... testi meg lelki fájdalomban... az italhoz meneküljek.

Ma reggel is leittam magamat, hogy ne fájjon úgy... aztán lefeküdtem ide az ágyba, gondoltam: szundikálok egy-két órát... Most aztán föl fogok kelni, megmosom a fejemet hideg vízben, az fölfrissít majd... aztán már

kezdek lassan készülni a temetésre... négy órára van kitűzve a temetés...

de a pap, meg a többiek kélni szoktak, lehet, hogy csak ötkor fog megkezdődni...

Most hány óra van? Van már tizenkettő?

Lassanként kezdem megérteni: Ambrozovics Lajos azt hiszi, hogy még délelőtt van. Ó reggel leitta magát, aztán lefeküdt és egy-két órát szundikált...

— Igen, körülbelül annyi lehet, — valami ilyesfélével felcéltem a kérdésre. Aztán sietve elbucusztam. Nem mertem neki megmondani, hogy este hét óra van és ő a pálinka mámorában átaludta az egész napot és átaludta az édesanyja temetését...

Halász Imre

Vasárnap sem tudták kihallgatni a Kelenföldön összeszurkált leányt

(A Reggel tudósítójától.) Három nap óta fekszik eszméletlenül a Rókus-kórházban Gaidó Róza 19 éves kishimóni földművelőleány, akit pénteken délután szállítottak be a kórházba. A fiatal leány különös körülmények között került a kórházba. Szülei előadták, hogy leányukat Kelenföldön

ismeretlen emberek megtámadták, a földre topertek, késsel fölvtágták a hasát és a nyakán is megsebeztek.

Miután egyes jelekből arra következtetnek, hogy bajonettel történt a támadás, értesítették a végtes dandárparancsokszágot is, amely

vasárnap délután bizottságot küldött ki a Rókus-kórházba, hogy ott Gaidó Rozát kihallgassák.

Memento

— Levél a szerkesztőhöz —

Kedves Szerkesztő Uram, nagyon a szívemhez szolt a nemzet minden ünnepe s úgy érzem, nem az én hibám, hogy most nem tudom mégse ünnepelni Mohácsot. Mi van ezen, kérélek, ünnepelni? Négy száz éve megverték bennünket a törökök s ez a vereség századokra kihatólag elrontotta történelmünket. De aztán mégis rendbejöttünk s a keserű vereségnek elmult a hatása, csak a szegény maradt meg. Szégyene annak, hogy a nagy veszélyben apáink elpolitizálták az országot. Mementónak kell talán ez az emlékezés, amely jobb belátásra fogja lágyítani a mai pártokat? Ugye, azt te sem hiszed. Vagy jó nekünk most katasztrófákra emlékeznünk és diestelen szenvedések emlékeivel kinezünk magunkat?

Nem hiszem, kérélek, hogy a magyar lélek mai állapotában a balsors idézése és a passzív gyász lenne a legmegfelelőbb lelki gyakorlat. Nekünk egyetlen gyászt szabad megtűnünk szívünkben: Trianon emlékezetét, amelynek évfordulóján fekete zászlók és az élő remény zöld koszorúi borítsák házainkat. Ilyenkor talpon legyen az ország és körmenetek zendüljenek az igazságtalan sors ellen és a csillapíthatatlan emlékezés gyujtsa föl mindig a esztendő akaratot. Ezt értem, ez az egy eleven gyász betöltheti teljesen egy nemzet lelkét s ezt nem szabad a történelemből kiásott halott gyászokkal kiszorítani.

Nekünk most nem a gyógyult sebek sirtatása a dolgunk s nem a történelem elmult katasztrófáival kell rémitgetnünk a megkínzott magyarságot. Most a történelem győzelmét kell ünnepelnünk, Szent István, Nagy Lajos, Hunyadi János és Mátyás király diadalait, amelyek erőnk, vitalitásunk és történelmi hivatásunk aktív tudatát élénkítik és idéznünk kell a világ kultúrájában jelentős magyar kulturák alkotó lelkét. Nekünk Erdélyre kell emlékeznünk, a magyar fejedelmekre és diplomátra, akik Mohács után élő országot teremtettek a magyar öncélúságnak és föntartottak e nemzet helyét egy csonka hazában is Európa szuverén nemzetei között. Biztató, erősítő, tette ösztönző, erők és értékünk tudatára ébresztő, akaratfokozó diadalünnepekre van most szükségünk, amelyek bearanyozzák a trianoni processziók gyászlobogót és koszorút.

Nincs más gyászunk, csak Trianon és a történelemből minden jó és reménykeltő emléket föl kell hívunk, hogy ez az egyetlen gyász ne válhassék tepszt belenyugvássá, hogy fájdalom ne gyöngítsen, hanem a régi győzelmekből áradó áramokkal csillapítottan az új győzelem dacos hitét gerjesse.

Kedves Szerkesztő Uram, gyásznak elég ma Trianon, mi szükségem van nekem még Mohácsra is és miért ünnepelem én a régi, elfelejtett szegényt, amikor az egész mult minden biztatása kell ahhoz, hogy az újból ki tudjak kecmeregni? Mohácsnál kitört kezünk, lábunk, de hát ebből kigyógyított az idő s amidőn ma megint elgázolt a sors, vajjon azon a régi szerencsétlenségem kell-e keseregnem, vagy jobb lenne emlékezem azokra a tettekre, amelyek azt tanúsítják, hogy az erős fizikumot nem ölthet meg semmiféle Mohács? Azt hiszem, igazam van, amidőn úgy érzem, hogy ma nem ünnepelni való alkalom egy négy-száz évvel ezelőtt ránkvert szerencsétlen csata évfordulója. Ma ünnepelni csak a sikert szabad.

Szíves üdvözléssel és barátsággal:

Márkus László

- 1 prólóg
- 2 szatira
- 3 konjeransz
- 4 artista szám
- 5 operett
- 6 szólista
- 7 tréja
- 8 tagu jazz
- 9 sláger
- 10 Royal görli

A ROYAL ORFEUM

MEGNYITÓ MŰSORÁN

- 11 új tánc
- 12 új angol zene
- 13 divatos dal
- 14 pompas díszlet
- 15 ragyogó kosztüm
- 16 nagyszerű trükk
- 17 látványosság
- 18 frappáns jelenet
- 19 attrakció
- 20 gyönyörű kép

Bemutató: szeptember hó 1-én, szerdán

Főrendező: FRITZ ÜDÖN

Ismét lehet dohányozni!

HIREK

Örök Mohács

Magyar sors múltja, magyar sors jelene — s jaj, tén jóvője is?
 Mohács, Mohács, mindegyre új Mohács!
 A büszke vezérek útja, a hősvértől örökre gyászfelete,
 már hány temetőbe vitt, még hány temetőbe viszt?
 s mindegyre hibba minden szent föltámadás?
 Mohács, Mohács,
 óh, tudod-e, mi a te gyásztered ma nekünk?
 A mi gyászunk micsoda gyász?
 Azt nem te kezdted!
 Nagy elődöd volt már abban, bús Muhi pusztá,
 de az sem a kezdte!
 Az is, óh, csak folytatás volt, ősforrású, kései folytatás!
 ... Muhi pusztá... Mohács tere... Majtény pástja... Világos mezeje...
 s hajh, Trianon asztala .. Roncs magyar draság, még most sem kérdezed-e:
 Uram Isten, ősvad időkn, Kain-fajzatos Ázsia népagarán
 jaj, nem ugyanily mindhasztalan intő szörnnyű Mohácsok után
 tűnt kiverítte a magyar kard, nyomtalanod Osmagyarország?...
 Vigyázz! Európán új vad idők száz sebből vérző életedet
 jaj, örökre el ne tapossák!

Mai büszke vezérek — s nemcsak ti, mieink — nem pedzitek-e még? —
 Világ Mohácsa készült! Az utolsó Mohács!
 Utolsó: mert hisz örökké még a kerge birka sem kering!

Majd veszedtet örülsz, sokezeréves kergeség:
 hogy nemzeteket boldoggá válthat — gyilkolás!
 De jaj, Mohács, —
 világ Mohácsa, nem hal-e majd beléd minden föltámadás?

Vagy örök az átok?
 Ember csak ölee tud élni? Mohácsok kellene, egyre Mohácsok?

.. Örök Mohács? — En mégis mást dalolok:
 Jön, eljön a kor, a csodás:
 hogy sohssem erőszak dönt már, vagy a szerencse, a vak!...

nem uralkodhatnak többé népeken ostobák s gonoszak!
 Nép népre eddig sem magasztán tört, csak ura parancsa szerint...
 óh, tud majd, gyilkolástalán tud versenyezni mind!

Örökre a béke, a munka hatalma lesz úr, jószág s okosság...

S ágyúállam hősei mindörökre föltámasztanak, szegény, százszor megölt Magyarországot!

Telekes Béla

A hatvanéves Bárczy

— Levél a szerkesztőhöz —

Valami okos ember kitalálta, hogy a küszöbön álló vénasszonyok havát (a szeptembert) a közelgő pesti polgármesterválasztás alkalmából meg kell tenni: vénemberek havának... Bárczy Istvánra rá kell fogni, hogy öreg ember, — miután már mit sem mondhatnak feléle, 60 éveinek számát kell fejéhez verni.

A találmányos okos ember, ha botlik: igen nagyot botlik. Ez a Bárczy ellen kiszegedett ágyú olyan ágyú, amely visszafelé süll el. Ebben az országban, amelyet éppen az ifjonti II. Lajos király vitt magával a temetőbe, most 400 esztendője mindig a bölcs, érett, tapasztalt embereknek volt szavuk a magyar élet kormányzásában. Meg kellett fehéredni itt annak a szakállnak, amelytől tanácsot kértek: dió-keményiségüvé kellett érlelődni a gondolatnak, amely más magyar fejébe is megtalálta az utat; táncos rikoltozást rég feledni kellett annak a szónak, amelyet itt meghallgattunk. És ime, a vérbeli pestiek polgármesterjelöltje ellen más hiányában éppen azt emelik kifogásul, hogy életkoránál fogva nem alkalmas arra, hogy ezt a fióánkóló csikót, az ifjonti gőzzel fejlődő fővárost megülje! Tartson tovább a farsang, hallgassanak az okos emberek, mint a hebegő Sükey Károly mondta valamikor a Pilvax-kávéházban.

*

Az orvosok és az életnek más józan megfigyelői már régen mondogatják, hogy a

háboru és a forradalom óta az emberi életkor tetemesen megrövidült Magyarországon. Az emberek hamarabb fogyasztják el a puskaporukat — amint köznyelven mondják — és az életmód, a várható jövendő sem alkalmas ahhoz, hogy ebben az országban bárki is szép, boldog, hosszú életűre számíthatna.

Amde a volt pesti polgármester, amilyen kivételes ember volt akkor, amidőn ő rugja vala az első labdát a megnyílt futballpályán: éppen olyan kivételes a ma élő 60 éves emberek között. Az a hallatlan megnövekedett sportolási szenvedély, amely ma egész Magyarországot varázslatában tartja, éppen a volt pesti polgármesternek köszönhető, akire ma-napság azt mondja a tehetségtelenség, hogy öreg ember. Amilyen ritka ember volt abban a munkabírásban és alkotásban, amellyel Budapestjével tempót diktált egész Magyarországnak, — éppen olyan csöndes bölcsességgel legyint most, amikor gyümölcséről őszén azt vetik a szemére, hogy mennyi gyümölcsöt termelt életében. Amilyen soha vissza nem térő korszellem volt Bárczy nevelője (amely korszellem azt is tanította, hogy a tehetséges embereket életvitelre való tekintet nélkül becsülni kell), ugyanolyan korszellem vizsgálhatja most Bárczy Istvánt, amikor gyümölcsötöl terhes lombjait éppen azok akarják megpróbálni, akiknek életfája meddő maradt.

*

Hatvan évi — tisztelt szerkesztő ur — a nagy gondolatoknak a korszaka, amely gondolatokból az emberiség évezredeként át láplálkozott. Költők és tudósok, föltalálók és bölcsek, akik az emberiség érzékeny mérlegén örökértékeknek számítanak: leggazdagabban akkor gyümölcsöznek, amikor már kiismerték az időjárás szenvedélyességeit. Edison és Ford, akik talán még a köldökét ámulva nézegették Pesten is számítanak valamit: hatvanadik évükben mosolyra készítenék az egész világot, ha a gyümölcsérésük korát vetné szemükre a mohó fiatalság.

Bárczy a mi lekicsinyített nézőpontunkból tekintve: ennek a városnak, Budapestnek Edisonja volt. És Edisonja lehet holnap is kivételességénél fogva, ha a tehetségtelenség ismét nem győzi le a tehetségséggét, mint már annyi esztendője. Nagyon kétségbe kellene esni ennek a városnak a jövendőjén, ha a maga Edisonját azért volna félre, mert az eljutott a bölcsesség korába.

Krúdy Gyula

— A meteorológiai intézet vasárnapi jelentése. A budapesti meteorológiai intézet vasárnap kiadott jelentésében az időprognózis a következő: Lassu hőemelkedéssel továbbra is száraz idő várható.

— A kurlán és a táblán ma ér véget a nyári ünnep. A mai nappal a kurlán és a budapesti táblán végetért a nyári ünnep és a szüneti tanácsok befűzötték a köntösüket. A legutóbbi tanács mára már ki is tűzött tárgyalásokat s kedden a sajtótanács is megkezdte a munkát.

— Mayer János — helyettes miniszterelnök. Ritka szép kifütyöltés érte vasárnap Mayer János földművelésügyi minisztert. Miniszterelnökkelhetyeslett. Ez azonban csak kisebbik fele a váratlan dícsőségnek, mert emellett nem kevesebb, mint hat miniszteri tárcának lett idegletes ura és hozzá egyedül képviselte az egész kormányt vasárnap Budapesten. Elkkora hatalom alig volt egy ember kezében alkotmányos korszakban és kitűnő kiszagda miniszterünknek bizonyára főt is a feje, hogy kellő bölcsességgel sáfárkodjék hat miniszteri tárcá ügyei fölött. Nem kis dolog felútat miniszteriumot vezetni, ilyen terhes pozíció nem jutott sem Tiszának, sem Wekerlének. S most Mayer Jánost érte, bizonyára megérdemelten. A dolog úgy történt, hogy Vass József népjóléti miniszter, aki a miniszterelnök helyettese és egyben helyettes honvédelmi miniszter, szombaton elutazott Kalmárra és Pesthy Pált kérte föl helyettesének. Pesthy igazságügyi miniszter tudvalevően ezidő szüneti helyettesminiszter helyettese is s így a megbízás folyán egyszerre öt miniszteri tárcá szakadt a nyakába. Vasárnapra viszont ő is elutazott úzdi birtokára egy kis pihenésre, nem volt mit tennie, átruházta egész hatalmát Mayer János kollegjára, az egyetlen Pesten tartózkodó miniszterre. Így esőpént bele Mayer hat miniszteriumba, mint a helyettes miniszterelnök helyettesének helyettese, amivel ma, az atletikai bajnokság döntő napján, kétségtelenül országos rétorodót állított föl.

— Az angyali rendőrség és az ördögi kártyabarlangok. Budapestben mindig kártyáztak. A vidéken is. Sok magyar ferblizte el az apait és az anyait. A kártyaszendevély tehát nem is a modern idők nyavalyája, mint a coco. Volt már itt sakkklub, lovasklub, szabadelvű és konzervatív kártyaház, sőt még a szentek nevére sem állítottak lebujokat elnevezni. Az utolsó két esztendőben, a kényszerregyvezések, esőök, erkölcsi és anyagi megrázkódtatások pergő-tüzében, a pesti kártyabarlangok garizdáldokdása élet- és becsületpusztító ragályt fajult. Több áldozatuk van, mint egy kolerajárványának. Az öngyilkosságok jó 30%-a, a székszáztások 70%-a, az eltűnések 25%-a, a válópörök 40%-a — amint egy lelkiismeretes statisztikus közli. Az Reggel-lel — kizárólagosan e kártyabarlangok büntárostromára irandó. Az angyali rendőrség megható türelemmel nézi az ördögi kártyabarlangok közveszélyes működését. Szinte kihívja azt a hihetelen, öntudatalatti érzést, hogy a büntanyáknak befolyásos protektorai lehetnek? A kártyarazidázás ellanyhult a pesti fronton és a fölbátorodott pinkabérlők most már éjjeli és nappali üzemmel dolgoznak; a büntanyák kerítők pedig szemérmellenül csaklág áldozataikat a mulatóhelyekről, kávéházakból, pályaudvarokról és a hotelekből. Az egész város tud a gyilkos epidémia fészkeiről, csak a rendőrség előtt lenne mély-séges titok? Végre is a rendőrség nem játszatja itt a megcsalt férj szerepét, mert hamarosan neveltségessé válik. És nemcsak a kártya — a neveltségesség is elő...

— Motorkekerékpárcsenestőlés Ujpesten. Ujpesten, a Váci-uton Zeller Károly 30 éves magántisztviselő vasárnap délután motorkekerékpárral elbukott az utlesten és súlyos sérüléseket szenvedett. A segítségére hívott újpesti mentők kivánságára Honvéd-utca 10. számú házában levő lakására szállították.

— „A Collas-Papp-pisztolypárba elhalasztása.” A Reggel múlt heti számában ilyen cím alatt megjelent közleményre báró Collas Tibor a következő sorok közlésére kérte föl lapunkat: 1. Nem felel meg a valóságban, egy a párbaft azért halasztották el, mintha én ismerhettem volna a pisztolyokat, a párbaft kifejezetten azért halasztották el, mert Papp László volt az, aki ismerte az általa hozott pisztolyokat, amint ezt az összes segédek jelenlétében a helyszínen ki is jelentette. 2. Nem felel meg a valóságban az sem, hogy a Fodor-vívóteremből elvitt pisztolyok már reggel 9 óra 10 óra között a kezemben voltak, azokat csak 1/2 óra között hoztam el. Tisztelettel báró dr. Collas Tibor.

— Nagy riadalmat okozott egy kis tűz a Ráday-utcaiban. Vasárnap délben jelentették a tűzoltóságban, hogy kigyulladt és nagy lánggal ég a Ráday-utca 11. számú bérház egész tetőzete. A tűzoltók erős készültséggel vonultak ki. A ház tetőjén valóban kigyulladt és használnak, de komolyabb baj nem történt. A tűzet néhány perc alatt eloltották.

— Pangalosz sir és panaszkodik a fogságban. Athénből írja A Reggel tudósítója: Mielőtt Pangaloszt Kréta szigetére szállították, Eginában egy magánvillában tartották őrizet alatt. A diklátor nagyon pipogyan viselkedett, gyakkor sirt és amikor éjjel felköltötték, hogy Krétába vigyék, rettenetesen megijedt és kézzel-lábbal tiltakozott a viharos tengeren való utazás ellen. Utközben is sokat sirt és atól rettegett, hogy meg akarják gyilkolni, majd amikor megnyugtatták, hosszú előadást tartott őreinek a szerencse forgandóságáról. Még a hajón levelet irt Kondlissz tábornoknak, amelyben az őrség rossz bánásmódja miatt panaszkodik. Amikor bekisérték Kréta szigetére az Izedin nevű kaszatókba, amelyeket még a törökök építettek, Pangalosz úgy nézett ki, mintha felig halott volna. Megmotozásakor zsebeiben 8000 drachmát és két levelet találtak, amelyeket ki akart csempészni.

— Domonkos rádólóháza a kézműpari állításon az érdeklődés középpontjában állott. Az érdeklődők nagy serege vette körül az izlésesen berendezett boxot és a fiatal csőröknek fáradságtalan készséggel szolgált fölvilágosítás-sal mindenkinék. A legújabb, immár teljesen tökéletes rádiófőszervelek egyrésze a cég saját üzemeiben készül, másrészt mint autorizált képviselője nagy külföldi márkákunk, hozzá forgalomban. Rádío bevásárlásánál fontosabb mint minden más cikknek a bizalom és a Domonkos rádólóháza (Klauseal tér 9. földi Törzskürt 20) minden tekintetben részálgal a bizalomra. József főherceg őtensége mezzollitásával és biztató szavaival tündette ki a cég ifjú főnökét.

1-ére befutunk az

„ADMUSBA“

I.V. Magyar-utca 5
 Telefon: József 154-49

Kezdd
 irodakisasszony
 fölvetetik

Jelentkezés: Sipos és Társa, VII. Huszár-utca 10. szám alatt hétfőn délután 4-6-ig

VESZÜNK és csekély ELADUNK
 és csekély
 hásszonnal
 régiségeket,
 antikbutcpi,
 TELEFON József 103-68 TELEFON József 103-68
 keleti és egyéb
 szönyegeket
 ANTIKART RT (székhely: STERNBERG)
 DOB-ut. 21, Kézinezy-u. sarokútlón

Ádám tanár vasárnap éjszaka Kolozsvárról visszaérkezett Budapestre és beszámol a Reggel-nek, milyen állapotban találta a nagybeteg belügyminisztert

„Rakovszky belügyminiszter állapota súlyos, de ha komplikáció nem áll be, négy-hat héten belül meggyógyulhat“

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap este 1/11 órakor érkezett vissza Kolozsvárról Ádám Lajos egyetemi tanár, aki Rakovszky Iván belügyminiszter betegágánál huszonnégy órát töltött. A professzor a Keleti pályaudvaron felesége, Nákó Erzsébet grófnő, a Reggel munkatársa és az

üzenet várta, hogy azonnal menjen a Fásor-szanaszatóriumba, ahol egy súlyos betegnek kell műtétet végeznie.

A Reggel munkatársa elkísérte Ádám tanárt autóján a szanaszatóriumig, érdeklődött a professzornál afelől, hogy

milyen állapotban találta Rakovszky belügyminisztert?

A professzor a rövid autótúr alatt a következőkben számolt be a nagybeteg Rakovszky belügyminiszter betegágya mellett szerzett személyes tapasztalatairól:

— Szombaton este érkeztem meg Kolozsvárra, ahol a pályaudvaron Rakovszky Iván né volt rám, Mondhatom,

valósággyal megdöbbentett kinézése,

éjjel-nappal ott van férje betegágya mellett és különösen, amikor a betegségben bizonyos komplikációk álltak be, szinte le sem hunyja a szemét, olyan aggódó szeretettel ápolja férjét és vigyáz minden mozdulatára. A szanaszatóriumba érve, Steiner tanárral és Czako doktorral együttesen alapsan megvizsgáltam a belügyminisztert és a következőket állapítottam meg:

— A vaksémműtét folytán keletkezett sebgyógyuldban van és ez a gyógyulási folyamat semmiben sem tér el a normálistól. A belügyminiszter állapotát az

a trombozisz teszi súlyossá,

amely a bal alsó lábszárról indult ki és amelynek duzzanata a balcomból keresztül egészen a hasig terjed. Az egész hal alsóvégtag rendkívül érzékeny, minden érintésre és megmozdításra óriási fájdalmat vált ki.

A belügyminiszter lázas.

Hőmérséklete 38–39 fok körül mozog, azonban örömmel mondhatom, hogy tüdő- és szív működése kifogástalan. A legnagyobb kinkokat az okozta a betegnek, hogy nagyon rosszul feküdt az ágyban, amelyben

hetek óta ugyiszólván meg sem mozdult.

Gondoskodtam arról, hogy megfelelő módon egy ideiglenes vízványa helyezzek, amittal szenvedéseit azonnal csökkentek. Most az lesz az első dolgom, hogy innen Budapestről küldetek számára egy tökéletes vízványt. A betegség lefolyására vonatkozólag

jóslásukba nem bocsátkozhatom,

de ha a trombozisz nem súlyosodik és ha a tüdő vagy a szív részéről komplikáció nem áll be, akkor a gyógyulási előreláthatóság 4–5 hét alatt bekövetkezik.

— A szombatól vasárnapra virradó éjszakát a belügyminiszter betegágya mellett töltöttem felfaltva a szakadatlan ápolásban Rakovszky Ivánnal, akit sikerült rávennem arra, hogy leg-

alább egy éjszakát a részemre rezervált szállodai szobában pihenjen. A belügyminiszter kedélyét és hangulatát természetesen nagyon kedvezőtlenül befolyásolja a betegség,

amelynek súlyosságával teljesen tisztában van.

Mindamellettt érdeklődött a budapesti és magyarországi események iránt és többször említette, mennyire bántja őt, hogy hosszú időn keresztül akadályozva van munkája elvégzésében. Lapokat természetesen nem olvas és feleségen, valamint orvosain kívül senki sem látogatja. Jól esik neki, hogy a román hatóságok mennyire érdeklődtek állapota iránt. Azzal bucsuztam a belügyminisztertől, hogy egy ügyes ápolónót küldök melléje, aki kimérült feledését fordítja az ápolásban.

— Válságosra fordult Mészlányi Adrienne állapota. A Gellért-szállóban levő lakásán már hónapok óta súlyos betegen fekszik Mészlányi Adrienne, az egykor híres arany-szöke színésznő, aki a jobb időkhöz a Nemzeti Színház színpadán alakította a szépséges szalondamákat és vénuszi nimfákat s aki mint sportlady volt ismeretes, a nevezetes Szemere-sporttérben maga is futtatott. Mészlányi Adrienne rendkívüli energiával küzdött hónapok óta súlyos és elhatalmasodó betegségével, néhány napja azonban állapota válságosra fordult. Vasárnap már elhívták betegágyához fivérét és egész rokonságát, akik nagy számmal jöttek el, de már senkit sem bocsáthattak be szobájába, mert a nagybeteg agonizál.

— A vasárnap öngyilkosul, Vasárnap öv. Spitz Miksándt a Visegrádi-utca 105. számú házban a padlósán eszméletlenül találták. A mentők megállapították, hogy az öngyógyosony megmérgezte magát. A Rókusba szállították. — Duresik József cseszvéd Füzér-utca 23. számú házban levő lakásán fejbeltette magát. A mentők súlyos állapotban vitték a Rókusba. — Mersicz Ferenc szobafestő az Oriás-utcaiban veronától mérgezte meg magát. — Gyurkó Magda a Városmajor-utcaiban ismeretlen méreggel akart öngyilkoskodik elkövetni. — Farkas Stefánia cseszleány pedig a Maros-utca 29. számú házban levő szolgálati helyén a gázcsapot nyitva hagyta. — Garasz Endre 38 éves hírlapíró Cserey-utca 1. számú házban levő lakásán veronállal megmérgezte magát. Mind a négy öngyilkosjelöltet a mentők a Rókusba vitték.

— Ügyvivőséget csinálnak a budapesti török követségből és Husrév követet áthelyezik Szófiába. Angorából jelenti a török távirati iroda: A budapesti török követséget ügyvivőségre szervezik át. Husrév bég török követet szófiát török követé neveztek ki.

— Villannyal világítják meg a tanácsokat is — Ausztriában. Bécsből jelenti a Reggel tudósítója: A gráci árumintavásár megnyitásban Hainisch elnök beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy Ausztriában az elektromosipar annyira tökéletes, hogy még a legtávolabbi tanácsokat is villannyal világítják meg.

— Románia nem köt szövetséget Oroszországgal. Bukarestből jelentik: A sinaiai minisztertanács hivatalosan megcáfolja azt a hírt, hogy Románia véd- és dacszövetségi szerződést ajánlott volna föl Oroszországnak, amelyben lemond a Nyjeszter-határ orosz részről való elismeréséről.

— Pozsony az Apponyi-kastélyban helyezte el történelmi muzeumát. Pozsonyból írja a Reggel tudósítója: Pozsony történelmi muzeumát, amely a X. századtól kezdve felfüli a város egész történelmét és páratlan értékű okiratokat, műkincseket, ékszereket tartalmaz, a régi Apponyi-kastélyban megnyitották. A muzeum legbecesebb darabja Mátyás király 1464-ből származó szinaranyból készült bukkája, amely a város első előjogát és kiváltságait megörökíti. Csupa magyar emlékek, magyar történelmi drágaság — cseh zászlók között...

— A vihar megzakította a varsó-tókiói távirpülést. Varsóból jelentik: Orlnszki hadnagy, aki Varsóból repülőgépen indult utnak Tokió felé, a rossz idő miatt kénytelen volt Kazánban leszállni. Utját vasárnap folytatta Tomszk felé.

— Női- és férfiharisnyát, zoknit, kifogástalan jó minőségben és olcsó árban Heilig, Kazinczy-utca 7.

— Kutányi Nelly zeneköltője V. Vilmos császár-nál 16. Beírások e hó 30-tól szeptember 10-ig délelőtt 10–11-ig és délután 4–6-ig, zongora, ének, hegedű. Zongora: Kotányi Nelly zongoraművésznő.

PITROFF MIKLÓS okleveles gépészmérnök
SOFFŐRISKOLÁJA
Eiméleti kiképzés rajzokkal és alkatrészekkel demonstrálva, műhelygyakorlatokkal. Gyűjességi gyakorlatokon kívül legalább 100 km. vezetési gyakorlat városban, saját legújabb típusú Fiat-luxusautóinkon. **Igen mérsékelt tanulmányi díjazás.** Is. Iroda: Erzsébet-körút 28. Telefon: József 116-79

— A rádió és az irredenta. A csehek bepanaszolták a magyar rádiót, hogy irredenta igazságokkal támadja az utóállamok kisebbségeket „kiegyensúlyozott” kedélyt. Nem hittük volna ezt a cseheknek, de most a magyar rádió főnök védekező nyilatkozatából arról értesülünk, hogy nem történt semmi, legföljebb az, hogy két, a trianoni határozatokkal elégedetlen vezéreikkel olvastak bele a rádióba. Igen. Vissza kell szerezniük az elvesztett Magyarországot, de hogy éppen ez a két vezérek szerzi vissza, az nem föltétlenül bizonyos. Ha pedig ez nem bizonyos, akkor mégsem helyes megírskirozni, hogy két vezéreiknyi szép frázisért az elszakított magyaroktól elvegyék azt a rádiót (ahogy Romániában már magyarnak nem is adnak rádióengedélyt), amely erős kapcsolatot az egész szélszóró magyar-ság lelkei között. Lám, a csehek is hogy félnek tőle és hogy szeretnének ürügyet, amellyel elvághatnák ezt a kapcsolatot. És két ugynevezett irredenta vezéreik ürügyének igen cél-szerű, viszont a széttrött Magyarország lelki egységére nézve célszerűbb lenne talán, ha a hazárdgőz magyarok a magyar opera, a magyar színdarabok és a magyar rádió propaganda állandóan szívükbe fogadhatnák. Két vezérek frázisaiért csak akkor szabad őket ettől megfosztanunk, ha ez a két vezérek mint elvágó, amit az állandó rádiókapcsolat az elszakított lelkekben munkálni tud. De, ugyebár, ezt maga a magyar rádió főnök is valószínűtlenné gondolja.

— Dréhr Imre beszámolója Balatonkenesén. Dréhr Imre, az enyirai kerület képviselője, vasárnap délután beszámolót tartott Balatonkenesén. A kerület polgársága nagy számban vonult föl a beszámolóra, amelynek során Dréhr Imre először a forgalmi és fogasztási adók leszállítását sürgette. A nagy fetszéssel fordult beszéd után a gyűlés résztvevői támogatásukról biztosították képviselőjüket.

— Az után vasárnap hírtelen meghalt egy teológiai tanár. Vasárnap délután a Lónyay-utca 3. számú ház kapuja előtt egy jól öltözött idősebb férfi kiptelen rosszul lett, majd eszméletlenül összeszalt. A járókelők csakhamar értesítették a mentőket, akik pár perccel később megjelentek a helyszínen, azonban már segíteni nem tudtak, mert az ismeretlen férfi már halott volt. A főkapitányság központi ügyeletéről bizottság szállott ki a Lónyay-utca 3. számú ház elé, ahol megállapították, hogy a hírtelen elhunyt idős úriember Ruzsinszky Pál 65 éves református teológiai tanár, akit a rendőrorvos megállapítása szerint agyszélhűtés ölt meg az utcán. Holttestét beszállították a bonctani intézetbe, hozzátartozóit pedig, akik a Mészöly-utca 4. szám alatt laknak, értesítették a tragikus halálüzenetről.

— A főkapitányság nem engedélyezi a budapesti koplalóversenyt. A napokban koplalóversenyt hirdettek Budapesten. Nem is koplalóversenyt, hanem koplaló-olimpiát. A terv az volt, hogy Käthe Markov koplalóművésznő, Georg Lindeneck, Don Albertino koplalóművészek és művésztársaik közös helyiségben birokra állnak ki egymással, melyikük tud tovább koplálni. A koplalóversenyt meg is kezdték volna, ha alaki hibák azt nem gátolják. Minden előkészület meg volt már, csak éppen — a rendőrség engedélye hiányzott. Ezt az engedélyt azonban a rendőrség nem adta meg. Pontosabban: betiltotta a koplalóolimpiát. Lehet, hogy a bécsi példát tartotta szem előtt a főkapitányság, amikor így cselekedett. Mindenesetre jól esik leszögezni azt, hogy a rendőrség egyszerű olyasvalamit tiltott be, aminek csak örülni lehet.

— Románia váratlanul helyet kár a népszövetségi tanácsban. Mitlencu román külügyminiszter szeptember 3-án utazik Genfba. A népszövetségi ülés előtt a miniszter különböző meghívásokat folytat a Genfben megjelent államférfiakkal, amelyek során indítványozni fogja, hogy Romániát vegyék föl a Népszövetség tanácsába.

— Gorecky Ferenc bórond- és bórdiszelműgyártó József-körút 59. A kézműipari kiállítás egyik látványossága. Gyönyörűen kidolgozott bórondárral készült, különösen utazókészlettel és fűzőkkel, berendezett népszerűen nemcsak kiváló ipari fölkészítésgéről tesznek tanúságot, hanem exact izlést is árulnak el. Gorecky hosszú éveken át szerzett külföldi tapasztalatait tökéletes, őt idegen nyelvet beszél, nev, hogy a fővárosunkban tartózkodó idegenek Európa összes metropolisában ismerttézzik égett.

SZERDÁN
PREMIER
A TERÉZKÖRUTI
SZINPADON
★
TELEFON: 65-54

Férfizoknik
és harisnyák árait
25% 0-kal
leszállítottam
HEILIG
harisnyaház
VII, Kazinczy-utca 7
Cimre ügyelni!
Óriási választék selyem- és cérna női divatharisnyákban
Intézeti harisnyák

Vasárnap sem álltak föl a tablótól az Artista Klubban, ahol hónapok óta éjjel-nappal folyik a hazárdjáték

Egész Budapest tud az Andrássy-uti Kartyabarlangról, a rendőrség azonban még mindig nem tart razzliát

(A Reggel tudósítójától.) Már jónéhány nap tel el azóta, hogy a törvényszék egyik érdekes bírja egy közismert hazárdjátékos ügynek tárgyalásán megdöbbenéssel vette tudomásul, hogy Budapesten a törvény ellenére fiz helyen is zavartalanul üzik a tiltott szerencsejátékokat. *Háda döbönt meg a törvényszék érdekes bírja, hibba jelentette ki, hogy megkeresi a rendőrséget és a törvény értelmében követeli a kartyabarlangok betiltását.*

mégis még vasárnap is vigan folyt tovább a hazárdjáték az artisták Andrássy-uti klubjában, ahol már négy hónapja éjjel-nappal egyfolytában tart a játék.

Régebben egy ízben a rendőrség már megszüntette a tiltott kartyajátékokat a Magyarországi Artista Egyesület Andrássy-ut 61. szám alatti klubjában, azonban ez a kartya-szünet csak néhány hónapig tartott. Ezekben a csöndes napokban sorsjegykiváltással próbált jövedelemhez jutni az egyesület vezetősége, a sorsjegykiváltás azonban botránnyá fullt és az egyesület elnöke, Novák Mihály lemondott. Az új vezetőség a klubhelyiséget bércadta Székely Imre pinkabérlőnek. Az artisták klubjából Székely újból kartyabarlangot csinált. A játékmesteri tisztelet Králl Bélára bízta s rajta kívül még négy crupiért szerződött. Megszervezte a slettek hadat is, akik a játékosokat csábítják a zöld asztalhoz. Ezek napi 150-300.000 korona fizetést kapnak, aszerint, hogy milyen slettek hoznak a klubba. Rendszerint hajnal felé, záróra után a legmozgalmasabb a játék és

ha délelőtt 10 órakor a rendőrség benézne a klubba, a legizásabb kartyacsaták izgalmas talán a klub vendéreit.

Kipirult vagy halott-sápadt nők és férfiak ülnek a tablónál, némelyik két-három napig sem mozdul el a zöld asztaltól és nem ritka dolog, hogy innen a Szevetenay-utai halottnézőbe vezet a játékos utja. Sok áldozatról tudnók.

Három nappal ezelőtt is kinos botránnyal játszódtott le

ebben a kartyaklubban. Ekkor K. F. budapesti gyümölcskereskedő már második napja ült a kartyasztal mellett. Véletlenül benyitott a klubba egy barátja és felszólította, hogy azonban hagyja abba ezt az esztelen játékot. A crupier emiatt a főzön barátot hangos botránnyal közben kiutasította a klubból. A kiutasított barát azonban mégis magával vitte a gyümölcskereskedőt, aki az utcán kétségbeesetten vallotta be, hogy

az üzlet többmillió koronájú eljátszotta és most kénytelen öngyilkos lenni.

A megtévedt embert csak nagynehezen sikerült visszavinni családjaéhoz. Egy másik áldozat, egy nagy budapesti sörgyár tisztviselője néhány héttel eelőb ugyanezért nagy összegét veszített a klubban,

a pénzt a gyárban sikkasztotta.

Itt veszteget el a bevasárlásokra kapott pénzt egy dunaparti szálloda főpincére is. Ugyancsak

itt vértett el Rákosi Gyula,

a Royal-szálló éttermének gazdasági igaz-

gatója is, aki a vonat elé akarta vetni magát. És az utóbbi négy hónap alatt itt vesztették el pénzüket még nagyon sokan, olyankor, akiknek neve nem jutott a nyilvánosság elé.

Ezekből a véres veszteségekből

a kartyaklub bérlőjének átlag napi 10-15 millió korona, jövedelme van és a crupierek átlag naponta 1 millió koronát keresnek. A pinkaból az Artista Egyesület százalékos részesedést kap, de kaphat-e annyit egyáltalán, hogy ehhez a kartyabarlanghoz ezért szabad legyen odaadni takarul az egyesület nevéért? És szabad-e megtörténnie annak, hogy ebben a klubban a rendőrség hónapok óta egyetlen egyszer sem tartott razzliát. Most, hogy már a bírói székben is elhangzott a figyelmeztetés a rendőrség számára, azt lehetett hinni, hogy végre fölfedez a rendőrség is ezt a kartyaklubot, amelyről egész Budapest tud. Tévedés, a rendőri razzia vasárnapig még nem jutott el az artista klub kartyabarlangjához. (k. p.)

Hat hónapig tartott egy adóügyi ítélet kikézesítése. Általános panasz, hogy az adóügyi hatóságok nem veszik figyelembe az egyre gyilkolabb gazdasági krízist és túlságosan gyorsan dolgoznak, szedik, hajítják be a kivetett adókat. Hogy ez a gyorsaság csak az adók behajtásánál nyilvánul meg, azt bizonyítja a Király Gusztáv esete. Királynak a konjunktúra alatt banküzlet volt, amely a konjunktúra végzetével felszámolt. Ennek ellenére az adóügyi hatóságok tovább vetették ki rá a jövedelmi, forgalmi és egyéb adókat és amikor Király nem fizetett, megjelent a lakásán a végrehajtó s lefoglalta a bútorait. Király természetesen felszámolással élt a kivetés ellen, majd panasszal fordult a közigazgatási bírósághoz, de közben kifizette az adókat, hogy el ne árverezték a holmijait. Most, szombaton aztán kikézesítették a közigazgatási bíróság ítéletét, amely megállapítja, hogy panasz alapos volt s az adókat jogtalanul vetették ki rá. Király Gusztáv megnézte, mikor keletkezett ez az ítélet és csodálkozással állapította meg, hogy a dátum: 1926 február 20. Teljes hat hónapra volt szükség, amíg kikézesítették neki. Ez alatt a hat hónap alatt hatszor is elárverezhették volna mindenét.

Vidéky Allee, Andrka főkapitány merénylője szeptember végén kerül a bíróság elé. A szeptember elején meginduló törvényszéki szónok első érdékesége Vidéky Allee. Andrka helyettes főkapitány merénylőjének ügye. Az ismert támadás után letartóztatták Vidéky Allee, majd párhelyi fogság után szabadlábra helyezték. A budapesti törvényszék Nyétky-tanárs szeptember 22-én vonja felelőségre hatóság elleni erőszak címén.

Csecesemőhólttest a halász halójában. Az összekötő vasúti hid közelében a pesti Dunaparton egy halászhember egy kálhónaposnak látszó csecesemő holttestét fogta ki a vízéből. A holttest napokkal eelőtt kerülhetett a vízbe. A rendőrség a nyomozást megindította.

Prudában nem a Lahmann-szanatórium, hanem a szomszédos szálloda fizetéképtelen. Berlinből írja A Reggel tudósítója: Az egész európai sajtó bejárta a hír, hogy a Magyarországon is jól ismert Lahmann-szanatórium fizetéképtelen lett. Ez a hír nem igaz és a tévedés onnan származik, hogy nem a drudai „Fehér szarvas” sanatórium, hanem a „Fehér szarvas” szálloda, amely a sanatórium szomszédiségében fekszik, vált fizetéképtelenné.

Halalozás. Özv. Kanfizer Gyuláné, szül. Epstein Sarolta, e hó 29-én 64 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt.

Soproni gyászúnnep egy nyugatmagyarországi főkelő emlékére. Sopronból jelentik: Vasárnap volt ötödik évfordulója az ágfalvai útköznek, amelyben falkelünk föltartóztatták a Sopron felé nyomuló osztrákokat. Itt esett el Baracszy László, fiatal főkelő, akinek halálát az ágfalvai temetőben nyugsznak. Mint minden évben, az idén is gyászúnnepet adóztott emlékének a soproniak hazafias kegyelele.

Szörmeáru nagy választékban jutányosan Deák és Horváth udv. zászlóknál, Váci-utca 13.

A légtörzsalom 624 menetrendje. A Magyar Légtörzsalom Rt. szeptember hó 1-ével új menetrendet lép tet életbe, amely szerint a délutáni gép Budapestről délután 4 óra helyett 2 órakor indul Mátyásföldre Aspern felé. Az ehhez a géphez kapcsolót utasszállító autó tehát 1 óra 20 perckor indul a Newyork-palotától Mátyásföldre. A reggeli járat indulási ideje és a reggeli autó változatlan: A Váciutól Budapest felé induló repülőgépek reggel 4 óra helyett 9 órakor és délután 5 óra helyett délután 3 órakor indulnak Aspernből Mátyásföld felé. Az utasszállító autók pedig a Grand Hotelből 8 óra 15 perckor, illetve 14 óra 15 perckor indulnak Aspernbe.

Ausztriában megnehezítik az államtudományi doktorátus megszerzését. Bécsből jelentik A Reggel tudósítója: Október 1-én új rend lép életbe az osztrák egyetemeken, amely lényegesen nehezebb teszi az államtudományi doktorátus elnyerését. Ezentúl nyolc félévet át kell az előirt tárgyakat hallgatni, amelyeknek számát megszorították és a negyedik félév végén lesz az első szigorlat. A jogtudományi doktorátusnak, ha az államtudományi doktorátust meg akarják szerezni, még két félévet kell külön hallgatniuk az egyetemeken.

Tizezer látogatója volt vasárnap a kézműipari kiállításnak. Vasárnap, a kézműipari kiállítás második napján rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg a kiállítás iránt. Mintegy tizezer látogató tekintette meg az érdekes remekműveket. Föltűnt a látogatók között egy nagyon jóny bolgár csoport, a szóltai iparskola növendékei. Vasárnap este halón érkezett Budapestre, a kiállítás megtekintésére a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara küldöttsége, nagyszámú felvidéki iparos és kereskedővel, akik a kiállítás megtekintése után még három napig maradnak Budapesten, hogy a nagyobb közönséget is tanulmányozzák.

Oroszországban fegyházzal büntetik a nemibetegségek terjesztőit. Rigából írja A Reggel tudósítója: A szovjet büntetőtörvénykönyvet kiegészítették egy paragraffussal, amely félvég terjedő fegyházzal sújtja azokat, akik mást valami nemibetegséggel megfertőznek.

Téves hír egy husztonmányos letartóztatásról. Hetekkel eelőtt megírta a lapok, hogy Gál Mátyás ismert, júnevi vásáreszarnoki husztonmányost, akinek Forgács István zuglói hentesmesterrel konfliktusa támadt, a rendőrség hatóság elleni erőszak miatt letartóztatta. A Reggel értesülése szerint ez a hír ebben a formában téves. Gál Mátyás ugyanis, akinek a hentesmester négy millióval tartozott, követelték igyekedett behajtani, de nem igaz, hogy revolverrel inkasszát s hogy a négymillió öntalmulag vette ki a hentesmester kasszájából. Ugyanígy nem igaz az sem, hogy Gál Mátyás, akik négymillió követelése ügyében kihallgattak, hatóság elleni erőszakot követett volna el és így végül nem igaz az sem, hogy Gál Mátyást ezért letartóztatták.

Egész vasárnap ingyen kioskizott. Rákospalotán özvegy Hoki Gyuláné vasárnap beült egy bérkocsiba és sorba látogatta minden ismerőst. Késő éjszakáig tartott a kioskizás. Amikor pedig a konfliktusos végül kérte a fuvarját, özvegy Hoki Gyuláné kijelentette, hogy neki pénze nincs. A kocsis erre különös vendégével a rendőrségre hajtattott. Itt kiderült, hogy a szerencsétlen urasszony elmebeteg és ezért bezáratották az emekörházba.

Vasárnap baleszték. Fischer Jánosné a Boráros téren egy gyümölcsüzem elcsuszott és oly szerencsétlenül esett el, hogy a lábát törte. — Tóth Gyula műszerez a Cinkotai-uton leestt korékpárjáról, elérte centonáját és agrázakodást szenvedett. — Kronberger Zsigmondné 56 éves magánzó a Nagymező-utca és Andrássy-ut sarkán egy 2-es villamos alúttta. Az idős asszonynak, aki a sinek között haladt és későn vett észre, hogy a vezető ösöngét, bal alsó lábásrát levonták a kerekék. A rendőrség megindította a vizsgálatot annak megállapítására, hogy a balesztér ki terhel a felelőség. — Schwamm Antal 56 éves napszámot a Thököly-uton egy automobil elúttta és balját elúttta. Beszáratották a Rókus-körházba.

Az Európa-bajnokság epiflógusa. A Reggel multheti számában hosszabb tudósításban számoltunk be arról a tüntetésről, amely az Európa-bajnokság üszóversenyének utolsó napján a Császárfürdőben lejártszódtott. Ebben a tudósításban szerepelt báró Lukács György és Miklós neve is, mint akiket a rendőrség a központi ügyeletre előállított, mert az üszóverseny alatt tüntettek. Megállapítjuk, hogy báró Lukács György és Miklós semmiféle tüntetésben nem vettek részt. A rendőrségre a délutáni folyamán kerültek két alantons rendőri közeg téves intézkedés folytán, azért, mert eelőre megváltott jegyekkel az ott keletkezett tumultusban a tribünre akartak bejutni.

Föltűntet kellett a kézműipari kiállítás, nemcsak a szakemberek, hanem a lakosság körében is a bannulusok, precíz kidolgozású, gyönyörű Schillinger-karosszériák, amely fölülmúla bármelyik külföldi gyár gyártmányát, ugy külső forma, mint célzerűség szempontjából. A Schillinger Gyula cég (VI. Úteg-utca 7-9, Liptó 918-01), nemcsak széria karosszériákat gyárt, hanem a megrendelő igényei céljának és ízének megfelelő legújomatibb kivitelei karosszériákat is készít. Jöszel főherceg önénege nagy érdeklődéssel szemléltte meg a Schillinger-boxot.

Dr. Oravecz Pál fogorvos újra rendel IV, Kossuth Lajos-utca 17.

Harkány-gyógyfürdő (Pécsőtől 35 percre autóbusszal), 62 fokos forró, kénés, iszapos gyógyforrások. Szeptember 1-től az idény végéig napi penzió (szálloda lakás, négyes-kezes kifőztetés) 80.000 korona. Budapesti iroda V, Szabadság-tér 17. Telefon: 123-23.

Megnyilt!

(Pongrácz) Pollák Marcell

Divatélpők Áruháza
Károly-körút 7. sz.

Divatélpők már 195.000 kor.-tól kezdve

Tungsram-Western

háromesüves készülőék, nagy szelektivitás, tiszta vétel!

Tungsram-Western

hótesüves szuperheterodyn készülőék. Vétel korentantennával, nagy szelektivitás, kiváló hangrősségi!

Paplanvásár!

Szent István hetében a raktáron levő hibás és selejtes paplanokat féláron kiárusítjuk

Ideál paplangyár

Központi város-háza, Kammermayer Károly-utca 1

Párisi jelentés Lenkeffy Ica állapotáról

Sikerült vérátömlesztés után a teljes javulás útján van

(A Reggel tudósítójától.) Szombaton, az esti órákban terjedt el színházi körökben az a riasztó hír, hogy *Lenkeffy Ica, a szépségéről és szökéséről ismert volt pesti színésznő, aki tudvalevően a magyar származású Louis Mannheim párisi bankárhoz ment másodszor feleségül,*

egy kis francia fürdőhelyen haldoklik. A Reggel párisi tudósítója távirati megkérésünkre érdeklődött az Av. de Bois de Boulogne-ban levő Mannheim-palotában Lenkeffy Ica állapota iránt, ahol azt a fölvilágosítást kapta, hogy Lenkeffy Ica, aki édesanyjával egy Páris melletti fürdőhelyen tartózkodik, néhány héttel ezelőtt valóban nagyon súlyosan megbetegedett, úgy, hogy rendkívül komplikált műtétet kellett rajta végrehajtani.

Az operációt egy világhíres párisi professor, nőgyógyász végezte a kitűnően sikerült is, de *Lenkeffy az operáció következtében*

annyi vért veszített, hogy transfusio vált szükségessé,

amelyet ugyancsak a párisi operateur hajtott végre.

Egy fölliter vért ömlesztettek át a nagy-beteg Lenkeffy Ica ereibe

s ezt a vérmennyiséget férje, *Louis Mannheim* engedte át halálosan beteg feleségének, akit ezzel meg is mentett az életnek. Lenkeffy Ica a vérátömlesztés után csakhamar magához tért, azóta a javulás útján van s bár még Párisba nem térhet vissza, állapota többé aggodalomra nem ad okot.

Rudy

London, augusztus 27.

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap este katonáknak kezdett a távirógép irrasztalomon, a vékony papírszalagra sietve rajzolódnak a tengerentúlról érkező szavak. *„Valentino haldoklik, orvosi lemondtak életéről. Nem reklám.”* Nem reklám: nyomban küldtem tovább a táviratot A Reggel-nek.

Haldoklik és nem reklám. Ebben a csonka mondásban megtaláljuk a nagy filmesillagok, az élet sztárjainak örökös tragikumát. *Valentino*, a film Apollója haldoklik, a Polyclinic Hospital előtt ősz matróznak, etonfrizúrás bakfisok virrasztanak. A vallásos olasz filmszínész kis ezüst keresztest szorongat kezében, megérkezik a pap, fölädja az utolsó kenetet és az *amerikai kollega mégis odabiggyeszt a sürgöny révére: nem reklám.* Ha *Valentino* fölgyógyul, mondotta pár nappal ezelőtt egy mozi szakmabeli ismerősöm, körülbelül huszont százalékkal mennek majd jobban a filmjei. Ha meghal, a társaság sokat keres. A biztosítás özvegye és az új *Valentino*-film, „*A Sejk fia*” összerendemenyét ér majd el.

Valentino meghalt. *Pola Negri* elájult a fájdalomtól. *Lucille Vanderbilt*, a kis newyorki telefonosleány ájtultan esett le a kapcsolófóbla mellől, amikor a nagy film-sejk halálának híre futott végig a hajszálvékony dróton. Az ijedt-segítő megdörmült.

Nincs egy éve, hogy *Valentino*val tölöttem egy délutánt és együtt mulattunk át egy éjszakát. Londonba jött pihenni. Menekült Amerikából, ahol

annyi baja volt válópöreivel. A Hyde-Park Hotelben látogattam meg a női szívek bálványát. Teázunk és *Bánky Vilmárol* beszélgetünk. Majd becsánatot kért, hogy öltözködni kezd, mert meghívása volt vascsóra.

— Maradj csak itt — mondotta —, ha nem zavarja, hogy öltözködöm. — Közben sok mindent elbeszélgethetünk.

— Jó — feleltem —, csak diktáljon, most mindjárt megírjuk önéletrajzát, amit holnapra akartunk hagyni.

És *Rudy* diktálni kezdett. — Harmincegyéves vagyok — kezdte —, tizenhárom évvel ezelőtt, 1913-ban vándoroltam ki Amerikába párhónapos londoni tartózkodás után. Hat éve vagyok híres, *Rex Ingram* volt a fölfedezőm, ő adta első nagy szerepemet. *Világhírű lettem. Miért, hogyan? azt nem tudom.* Castellentaban, Turin mellett születtem. Az apám orvos volt. Anyám francia nő és *igazi nevem Rodolpho Alfonso Raffaelo Pierre Filibert Guglielmi di Valentina d'Antognella.* Beláthatja, kissé hosszú név egy filmszínésznek; könyörtelenül megkurtítottam, tehát. Génúmban végeztem el a *Royal Academy of Agriculture*t és

arra gondoltam, hogy farmer leszek, mert én voltam a család rossz fia.

Anyám sokáig segített kisebb-nagyobb összegekkel. Végre szüleim megunták léha életmódomat és Amerikába küldtek. Amikor *Ellis Islandra* megérkeztem, éppen csak annyi pénz volt a zsebemben, hogy beengedtek az *Egyesült Államokba.* Párheti állaskeresés után a long-islandi milliommós, *Mr. Cornelius Bliss*nél kaptam állást. *Angolkertet* kellett terveznem. Alig kezdünk a munkába, hazaérkezett a milliomos felesége, aki Európában nyaralt és összerombolta a

készülő kertet, kert helyett golfpályát épített. E női szépség miatt számomra megkezdődtek a nyomorúság nehéz évei.

Mostan tányérokat, sikáltam autómobilokat. Sohasem álmodtam a filmről. A vendéglőben, ahol a tányérokat mosogattam, megbarátkoztam a főpincérral. Ez a főpincér ajánlotta, hogy próbáljak táncolni, hiszen az olaszok kitűnő táncosok. Megnyugtattam, hogy én is tudok egy kissé táncolni és a következő héten már *Miss Joan Sawyerrel*, egy ismert Broadway táncosnővel léptem föl és

ugyanabban a vendéglőben, ahol nemrég még tányért mosogattam, párkétáncos lettem.

Boldog voltam. Nem kellett már mosogatni. Aztán Hollywoodba kerültem. *Extra* lettem. Tudja, mi az, *extra*? — kérdi *Valentino*, aki most éppen ingét veszi föl. Teste barna, mint a csokoládé és izmosabb, mint *Carpentier* teste. — Az „*extra*” — magyarázza — az olyan *kisegítő filmszínész*, akit néha játgatnak egy-két óráig pár dollárért, aztán esetleg hónapon keresztül nincs eszükség rá. *D. W. Griffith* nekem szánta aztán a „*Broken Blossom*” című film főszerepét, de végül mégis *Richard Barthelmus* játszotta ezt a szerepet. Azonban nem sokára nekem is fölvirradt a hajjalom, az „*Apocalipsis Négy Lovasa*” sikert, vagyont jelentett. Hat év óta gazdag vagyok, de

ez a gazdagság nem jelent egyben boldogságot is; házasságaim, amint tudja, boldogtalanok voltak.

Első feleségem Jean Acker, a híres newyorki színésznő volt, második feleségem pedig, akitől most vdlok el, Winifred Hudnut, egy parfümgyáros fogadott leánya, aki elsőrangú tervező és elég ügyes rendező. Natacha Rambova a művészi neve. Számomra

a legnagyobb boldogság a nyugodt családi élet lenne.

Hiába, a sors kegyes volt, megajándékozott nagy vagyonnal, világhírrel és néha mégis szomorúbb vagyok, mint az a fickó, aki most helyettem mosogatja a tányérokat és szolgálja a gépcsovikat. Azt mondják, százezer fontot keresek egy évben. Igen, de jelent-e boldogságot ez a tömötelten pénz? Ne nevéssen ki, ne gondolja, hogy beképzelt vagyok, de én *intelligens embernek tartom magamat.* Tudom, nevésségesen hangzik: *Valentino*, a bakfisek imádojtja, intelligens ember!... Művészet, muzsika, könyvek és a szabad levegő, a sport az én életem. Szeretem a szép ruhát. Nem vagyok mértéktelen. Nincsenek szokatlan szenvedélyeim. Nem vagyok italos, de megiszom a jó bort, szeretem a pezsgőt. Szakemberek azt mondják, hogy *a szememnek köszönhetek mindent.* Különbőn szimpla fickó vagyok. Nem tudom, miért tartanak olyan szépnek. Lehet, hogy a filmen jól mutatok. Biztos, de

az életben Valentino nem sláger.

Egy barnaképi, izmos, erős olasz. Utálom, hogy nem maradhatok inkognitó s hogy sehol sem magamért szeretnek, hanem, mert én vagyok a *Valentino.* A film mesterség, kemény munka, de szeretem. Azok közé a színészek közé tartozom, akik inkább lennének rendezők.

Este megint találkoztunk. A *Kit cat Clubba* mentünk és most láttam csak, hogy mennyire igaza van szégyény *Rudy*nak. *Ugy bámulták, mint egy őskori szörnyetget.* Ha táncolni kezdett a társaságunkban levő hölgyekkel, mindenki a parketre rohant és körülötte tolongott. A nők legnagyobb boldogsága volt, ha hozzáérhettek. Fáradtan jött vissza és ült le az asztal mellé, unottan kért, hogy menjünk innen, mert ez már mégis csak sok. *Szemét segítségért könyörögtek,* olyan volt, mint egy üzött vad.

Valentino meghalt. A hajó már megindult Génua felé. Egy 81 esztendős fáradt fiatal-ember bebalzsamozott holttestét viszi az örök nyugalom kertjébe. Az álmok lovagja elaludt. Az Allied Artist egymillió dollárt kap, annyira biztosította be életét a társaság, amellyel szerződése volt. Két hét mulva már pergetik az egész világon a legújabb *Valentino*-filmet, az utolsó, „*A sejk fia*”, amelyen *Bánky Vilma* játssza a női főszerepet. *Valentino meghalt, de a film pereg s a szép barna Valentino a filmen tovább csokolózik* a szöke *Bánky Vilmával.* *Valentino* tovább csokolózik, a celluloid életben tartja még néhány évig a castellantai sirkert új lakóját.

Korda Tibor

Előnyösen megszereztük egy üzlet dusan fölszerelt teljes raktárát. Módunkban van ebből a legkülönfélébb

vászon-, sifón-, zefir-, selyem- és lenárukat, női és férjiszöveteket egészen

példátlatlanul olcsó árban elárusítani.

Állandó, dus választéku kelengyevásár!

Metropol Áruház

Rákóczi-ut 56

Vidékre készséggel küldünk mintákat

TUNGSRAM

lámpával a világitás a leggazdaságosabb

A kétmilliárdos Hegedüs-turné vidám keletkezése és tragikus kilátásai

(A Reggel munkatársától.) Ráműtattunk azokra a körülményekre, amelyek Hegedüs Gyula ismert turnévállalkozását bizonyos szempontokból agályosnak tüntetik föl. Ha a cikk nyomán nem is érkezett volna A Reggelhez annyi rengeteg szóbeli és írásbeli hozzászólás, akkor is kénytelenek volnánk — felelősségérzetünk tudatában — a megkezdett uton tovább haladni, már csak azért is, mert objektív fölszólalásunkra a turné-ügy elsőrendű érdekeltjei részéről valóságos mindeztől nem érkezett. Így föl kell tételünknek ugy Hegedüs Gyuláról, mint azokról a magasrangú állami funkcionáriusokról, akik Hegedüs szándékait, terveit, összes gestióit a kétmilliárdos állami támogatás sulyával, úgy látszik, helyeseknek, művészi de nemzeti szempontból is aqadálytalannak és kifogástalannak ismerik el, hogy Hegedüs Gyula „reprezentatív” társulatának névsora, amely az elmúlt héten csak annyiban szenvedett változást, hogy Csontos Gyula kimaradt belőle, alkalmas arra, hogy nemzeti színművészetünket

jobb vidéki szintársulat nivóján álló együttes mellőzőn képviselheti nemzeti színművészetünket Európa előtt, mert hiszen a kétmilliárdos Hegedüsöknek azóta kitűntek. Elfőltti meglepetésünket annyival kevésbé sem titkolhatjuk, mert Kertész K. Róbert államtitkár, aki a támogatók ügyét a kultuszminiszterrel illetékes szakosztályával szűkszerűen le kellett hogy tárgyalja, az ezekkel való állandó érintkezése folytán nyilván nagyon is jól tudja, hogy a Hegedüs vidéki együttesének juttatott kétmilliárd hatodrészevel

az egész csődbe és kényszerregezésbe zállott vidéki színészetet talpra lehetett volna állítani.

Nem hihetjük ugyanis, hogy ilyen felelős állásban levő szakférfiunk ne volna tudomása arról, hogy a magyar vidéki szintársulatok, amelyeknek utolsó díszleteik is le vannak foglalva, olyan szegények, hogy egyszerűen nem képesek olyan társulatot tartani, amely vonzaná a publikumot, pedig, hogy hirtelen több várost ne is említsünk, Szeged, Debrecen, Miskolc vagy Nyíregyháza a híres német vidéki színpadok nagy és hívos társulataihoz hasonló ensemble-t is szívesen eltarthatnának, ha az említett városok szintársulatainak igazgatói ilyen társulatokat tarthatnának nekik. Vagy ne tudná például a kultuszminiszteri államtitkár ur, hogy a Nemzeti Színház — és ezt abszurd volta miatt hozzuk föl ismétlenül — nem adhat elő modern darabokat, mert az államnak ruhákra és díszletekre nincsen pénze! Ne tudná, hogy az Operát két helyre is hirtét, Bécsbe és Milánóba s a Nemzeti Színházat ismétellen Bécsbe, ahol legelső helyen és ugyiszlódn a régi osztrák udvari színészet patronátusa alatt reprezentálható volt a reprezentatív magyar színművészet nevében, ha — ha ez egy pár száz millióba bele nem került volna! Az Operaház Mozart-operája, a „Szöktetés a szerdyből” még Mozart hazájában is bizonyára nagy művészi fölöttisést keltett volna, hogy a két magyar operáról, a „Bánk-bán”-ról és a „Farsangi lakodalom”-ról, amelyek valóban magyar színt, izt, tüzet, hangulatot mutathattak volna vagy a Nemzeti Színház egy-két Shakespeare-előadásáról, amely egy a német, mint a francia és angol előadásokkal bívást fölvehetnek a versenyt, továbbá a „Bizánc”-ról, „Bánk bán”-ról és a „Vén gazember”-ről ne is beszéljünk, mert hiszen nyilvánvaló, hogy ezeknek az előadásoknak ugyanolyan sikerük lett volna a bécsi Burgban, mint a bécsi Burg akármelyik külföldi vendégszerelésének. — Igen, de ezek az előadások belekerültek volna egy pár száz millióba, vagy még — kevesebbe, mert hiszen a művészeket és a díszleteket a M. F. T. R. fölvihette volna ingyen egy hajóján Bécsbe...

No, de akkor hogy képzelik a dolgot a Hegedüs-turné kétmilliárdjával?

„Az ország szegény” — mondotta Klebelsberg kultuszminiszter ur Tihanyban a fajbiológiai állomás alapítóletétlenél, „nincsen pénz fölösleges kiadásokra”. Figyelmeztetjük a kultuszminiszter urat, hogy a magyar közvélemény a Hegedüs-féle társulatnak juttatott milliórdotkat teljesen fölösleges kiadásnak tartja.

Egyed Zoltán

SZÖNYEG

legfinomabb minőségű

Véteől perzsa, szimra, angol, argaman ebédli- és fatósznyegek. Páplanak, takarók, ág- és asztaltetriték, függönyök kámulatos olcsón arusítatnak

2x3 jutta Bukli-szőnyeg csak. 650 ezer
Selyemfenyő divány mokkettakaró 810 ezer
Rojtos ágyelő csak ..... 95 ezer

Szolid áru — szolid árak Fizetési könnyítések
Alkalmi vételek!

SCHILLINGER BÉLA

Budapest VI, Teréz-körút 15. sz. Alapítva 1906

ZÁLOGCÉDULÁKAT kiváltak. Ekszerket bárkinél drágábban veszek.

Singer J. IV, Egyetem-utca 11. Alapítva: 1896. Telefon.

Ön takarít? vagy mi takarítunk?
Ön takarít, ha mi takarítunk!

J. 116-54, 116-55 Ditrichstein

Miss Charleston

Egy-két évtizeddel ezelőtt voltak divatban a francia folyóiratoknál az újesajta körkérdések: „Ha valami felsőbb hatalom elpusztításra üléne a jelenkor összes könyveit (vagy másik körkérdésnél: színműveit, szobrait, festményeit), melyik volna az a két könyv (vagy: színmű, szobor, festmény), amelyet ön leírástana arra, hogy megmaradjon az utókor számára?” Ha ezeknek a körkérdéseknak a mintájára megkérdeznék tőlem: melyik az a két film, amelyet kiválasztanék arra, hogy az utókor számára korunkról, híj és jellemző képet adjon, a „Mai leányok” és a

„Miss Charleston”

című filmeket választanám. Ez a két film az, amely — ha irodalmi és művészi értékében akad is főnéhány versenytársa — jellemző erejével legteljesebben és legkifejezettebben adja a Ma hangulatát, érzésvilágát, hibáit, bűnét és — mentésgeit. A „Mai leányok” című filmet az elmúlt évi műsorban mutatták be az Ufa és ugyanitt került most színre a „Miss Charleston”. És érdekes véletlen, hogy mindkét darab női főszerepét

Madge Bellamy,

játszotta.

Vagy talán nem is véletlen. Ha meg akarják személyesíteni

a Ma ideges, kedves, szeszélyes, könnyűcsokos, mégis melegsívű, szeretnivaló leányának típusát,

aligha találnánk alkalmasabb modellt, mint Madge Bellamy. Egyetlen versenytársa ebben a tekintetben talán Mae Murray lehetne, de Mae Murray — amit azt legutóbb egy londoni riporternek bevallotta — hűgyvenhárom éves. Viszont: Madge Bellamy husz éves. Ez a kis különbség az egykétlet körülbelül egyenlő esélyeket előtáthataltanul a Miss Bellamy javára dönti el. Es van a hullámhajú, karcsú Madge Bellamynak még egy kiemelkedő jó tulajdonsága, amely ebben az esetben szintén döntő súlyal eszik latba:

a lehető legpompásabban, legtökéletesebben találja a charlestont.

A charleston: szimbólum ebben a filmben, amint ahogy szimbólum már az életükben is.

Jelképe az ideges, fölfokozott, süritett új élelinek,

amely bizonyára nem mondható példaszereűnek, amelyet előidnek elámulba és — valljuk be, nem is indokoltan — megbotránközössal szemléltet volna, amelyetől olykor-olykor magunk is megboradunk kissé — és amelyet, is-ten tudja, mégis csak jó élm. „Miss Charleston” a címe ennek az új Ufa-ultrakciónak, de ez a cím, természetesen, nemcsak a lednyét jelenti, aki charlestont táncol, de jelenti: a lednyét, aki cigarettázik, — a lednyét, aki nem csinál problémát egy-egy csökből — a lednyét, aki egyenjogúnak érzi magát a férfival mindenben, fölkeven pedig a szerelemben, — a lednyét, aki önállóan intézi élete sorsát. Miss Charleston = Miss 1926.

A történet pedig, amelyet a szimbólumú nőtt női alak köré építettek a szerzők, mindentől függetlenül olyan érdekes és fordultatos mint a legkutatónabb detektívfilm. Amint-hogy egy jelentékeny része kifejezetten detektív film is: van benne szerelmi dráma, öngyilkosság, ártatlanul gyilkossággal vádolt férfi — és minden bonyodalomnak, félreértésnek, küzdelemnek középpontjában

a nő, akiért küzdünk, ölnék, élünk és meghalunk;

a nő — Miss Charleston.

Es az ületes, ügyes, mindenképen kielégítő megoldás után is fölmerül a kérdés: hát érdekes? Minden férfi, aki végignézte ezt a filmet, ezt fogja kérdezni önmagától: „Erdemes? A nőért, akinek ennyi a hibája, bünye? Lehet szeretni ezt a nőt?” Es a film fölfogása, megoldása megadja a feleletet: lehet. Mert — a régi, madachi elv — ami erőnye van a mai nőknek, az a sajátja, de a hibái — a koré, amely szülte őt. (h. i.)

GOODRICH PNEU
AZ UTAK KIRÁLYA

SZILÁRD BÉLA
VI, Lázár-utca 14.
(az Opera mögött)
Telefon: T. 131-28

Bécs, Róma, Firenze, Génna, Milánó, Torino, Drezda, Berlin, Hamburg, München, Amsterdam, Rotterdam, Stockholm, London, Páris, Brüsszel, Zürich, Genf, Lipse, Köln, Nürnberg, Triest és Zárag

publikuma előtt — amely városok meglátogatását a Hegedüs-féle társulat tervezte — méltóan képviselve. Most azonban, hogy Csontos Gyula is kiugrott az amugy is szegényes ensemble-ből s Lukács Pált sem tudta a társulat felelős vezetője a turnéban való részvételnek megengerni, de

Herzeg Ferenc is azzal fejezte ki bizalmatlanságát a turné művészi hitelé iránt, hogy nemcsak a „Kék róka”, de a helyette tervbe vett — általunk a múlt héten propagált — „Ocskay brigadéros” előadásait is letiltotta.

kénytelenek vagyunk a turné keletkezésének kómisuk részleteire való rámutatással most már a legerősebben tiltakozni az ellen, hogy nem Hegedüs Gyula, de bárki a magyar közéletben jogot merjen formálni magának ahhoz, hogy

nagy nemzeti érdekekkel hazárdjátékot üzzön!

Május havában volt Kertész K. Róbert kultuszminiszteri államtitkáránál, akinél az állami színházak igazgatói minden héten konferenciát szoktak tartani, az a különös anket, amelyre az állami színházak igazgatóit, Hevesi Sándort és Radnai Miklóst is meghívták és amelyen Horti Sándor színesz kifejtette, hogy milyen nagy kulturális érdekek fűződnek ahhoz, hogy az állam kétmilliárdral támogatasson egy külföldre induló magyar propaganda szintársulatot. Az állami színházak igazgatói Horti fejtegetéseit meghallgatván, egybehangzóan azon a véleményen voltak, hogy egy ilyen propaganda turnét

csak a magyar színművészet legjobbjait és az elképzelhető legnagyobb fölkészültséggel szabad csak utnak indítani.

Emlékezteték Kertész államtitkárt arra, hogy egy a Nemzeti Színház, mint az Operaház egész Európában tisztelt együttese hány meghívást kapott Bécsbe, sőt Párisba és az Opera Milánóba is, amikor is ezek a valóban reprezentatív kiküldetések elmaradtak, mert az államnak néhány százmillióba kerültek volna. A két igazán európai műveltségű és egész életüket a magyar színművészetnek szentelő szakértő ellenvéleményének elhangzása után Horti újból fölszólt a maga igaza mellett, akkor egyelőre azzal az eredménnyel, hogy Kertész államtitkár az anketet rezüméjeként kijelentette, miszerint a tervezett turné állami támogatásáról addig szó sem lehet, amíg a társulat tagjainak teljes névsorát, a teljes műsört és az előadandó daraboknak a szereposztását be nem nyújtják neki, mert csak ezek alapján adhat majd legjobb lelkiismerete szerint véleményét azoknak a magas helyeknek, amelyek ezt a propagandautat érdeklődéssel kísérik. Ugylátszik azonban, hogy az a névsor és műsor, amelyet A Reggel múlt heti számában teljes pontossággal közölt, végeredményben mégis meggyőzték Kertész államtitkárt arról, hogy az ismert és

79-85. előadás a hét műsora
Minden este **Darazsfészek**
Gaál Franciska BELYÁROSI SZÍNHÁZ

BANÁN-BEHÓZATAL ÉRETT NYUGATINDIAIBANAN A LEGJOBB TÁPLALÉK BP. TELEFON 982-85

SZÍNHÁZ

Ami az Intim Pistából kimaradt

Mondja, kedves Intim Pista,

mit szól az új „Szókimondó Asszonyság”-hoz, úgy is, mint evezősbajnoknőhöz?

— Azt kérdezte meg a neptunistáftól, akik szombat este olyan báll rendeztek Fedák tiszteletére, hogy még reggel 8 órákor is zengett a muzikaszó a margitszigeti Dunán.

— Azért nem felelt hát a Zsazsa telefonja egész nap. Pedig meg akartam neki mondani, hogy az ő „Szókimondó”-ja nem portré, egy-korú metszet, az ő „Madame sans gêne”-je az okos, bátor, magyar szókimondó — Fedák Sári, akinek presztízse, karaktere, becsületessége, szíve és esze van s akit tehát úgy és olyanként kell elfogadni, ahogyan a szinpadra kijön. Kicsit antóniás, kicsit seybólós, kicsit — fedák-sáris. Egyszerű amolyan beregszászi Hübscher Kati, kicsit huszártisztes, de nagyon eredeti, érdekes és ellenállhatatlanul mulatságos, zseniális figura.

— Na és a többiek?

— Törzs meissini porcellán Napoleonja. Az, úgy látszik, örök szinpadí karcoságyában és patalyságban stabilizálódott, mindig sápadt és mindig égőszeműen lázas művész egyik legmélyebben átértelt alakítása. Lukács Pál romantikusra fehéretelt arca csak addig hat, amíg a gyönyörű báb a száját ki nem nyitja. Mintha egy Jeritza félhanggal lejjebb vagy följebb énekelne, oly hamis azontul. De Gáth vízönti, ez a szenvedelmes intrikus, remekbemáskirozott bibircsókos orrával, Szerényi imádandó együgyűségében, vagy Gárdonyi Lajos utánozhatatlan jellemfestő talentumával és Maly, ez az örmény angyal, mint Napoleon nemzetőr-dobosa, felejtéttelen silhuetjei az előadásnak. Közben pedig folynak a „Noszty-fu” próbái.

— No, mit hallott felőle?

— A Vigbeliek nagy guszttussal dolgoznak a „Noszty fu” esetén a Tóth Marival, mint ahogy Harsányi Zsoltnak is érthetően nagy kedve telhetett a nagy palóc dramatisztikájában, minthogy maga is felvidéki gyerek. Tele van a darab a tencsényi fenyeskek illatával, a lipótmezei brinza édes ízével s most keres a Vigszínház egy-két eredeti felvidéki nótát is a darabba. Az első fölvonásban Fontos szerepe van két pillangónak, akik kergetik egymást a szinpadon, amíg a Noszty-fu a kalapjával le nem kapja őket. A Vigszínház egész külön gépezetet csináltatott, hogy a két fehér káposztalepke élethűen kergetődhessen a szinpadon, akár a moziban.

— Jaj, csak mozirol ne beszéljen, amióta az a szénagy Valentinó meghalt...

— Sic transit gloria mundi. Aminek nagyon ékes igazolását olvastam egy messze földről érkezett levélben, amelyet egy híres régi budapesti artistanő írt egy pesti ismerősének — a halott Psylanderől. Az artistanő annak idején, amikor Psylander dícsőgének teljében Budapesten is fellépett a „Dalborg báró fogadtatás”-ban, tagja volt a Royal-Orfeumnak is, s mint minden pesti nő, egy kicsit ő is szerelmes volt annak idején a nagy Waldemárba. Most aztán, hogy az idők folyamán elkerült Kopenhágába, meglátogatta Psylander sírját, amely egy Kopenhága melletti kis faluban van Klompbergban, teljesen elhagyatva, mindenkitől

elfeledve, egyetlen nyoma nélkül egy szál valaha is odadobott virágnak és a fejéja is egy egyszerű, elkorhadt kis fakereszt, amelyet az elesett magyar katonák kaptak a fejük fölé, arra van fölírva a dán moztisztesz világhírű neve. Az artistanő teleltette aztán virággal a sirt és utazott tovább...

— Szomorú...

— Nahát, akkor talán valami vídámát, if You please. Egyszerű kis deauville-i történet, szól pediglen egy Budapesten annak idején, egész pontosan az antantmissziós időben közismert kis démonról, aki a cheminasztrálnál halot utított s kétszázegyevenezer frankkal megritardón, így kiállott föl — természetesen magyarul — az asztal körül ülő angol és amerikai urakra mutatva, akik a pénzüket elvesztették: „ezek a marhák, ha tudnák, hogy ezért a pénzért akár...”

— No?

— Most veszem észre, Töhötöm ócsém, hogy a mondatot be sem lehet fejezni. Olyan kábaré lenne belőle, amelyet alig láttak még Budapesten.

— Még Nagy Endrénéll sem, akinek e héten lesz premiejre?

— Nem bizony, pedig hallgassa csak meg, hogy Endre miket ígér:

— A régi revüzserű aktuális tréfák helyett most inkább hasznabbiaktuális darabokat fogunk játszani, amelyek az én konferanszim köinek össze. Lesz egy Fodor László-vígjátékunk és ebben a műsorban egyszer két darabhat mutatunk be egy másik tehetséges fiatal: Női Király, akitől számban az az értesítés, hogy ilyen friss, vidámhangu munkatársam talán még nem is volt ezen a téren. Aztán lesz egy kis operett, amit én írtam. Rám nézve külön érdekesség a premier, mert ennek keretében kapom vissza Gózon Gyulát, egyik legelsőbb tagomat, aki három szerepet is, — még hozzá három egymástól teljesen különböző szerepet — játszik el.

— Óriási. Na és mi lesz az Andrássy-udon?

— Fedák-vendéggjék és egyéb attrakciók, többek között egy új Szomaházi-vígjáték a keszgerei szótányodott Kükényi Iussal a főszerepben. A színházat egyébként fiatalok színházának is lehetne nevezni, Emőd Tamás ugyanis a legfiatalabb generáció színe-javát leszerződielte. Most majd kiderül, hogy mit tudnak! Ez minden, amit kábaréről tudok, haezek a Royal-Orfeum szerdai kabaré-variété premierjéről el nem árulom, hogy ugyancsak erős konkurenciát fog csinálni a könnyebb Muzsa piacón, már azért is, mert újból megengedték a nézőlétnek a dohányzást.

— Végre megjött az ezűk Mózi bácsióknak.

— Ki az a Mózi bácsi?

— Hát Ungel-leider! Így becézi a város aprója.

— Vagy úgy. De azt meg maga nem tudja, hogy mi az a „Mary, Mary! Quite contrary!”

— Nem én.

— Nem egyéb, mint St. John G. Ervine-nek, a leghíresebb amerikai kritikusnak legújabb darabja, amely az idej nagy Varsányi-szerep! Egy nagyon híres és hírességében már félboldon színésznőről szól a darab, a címe meg annyit jelent, hogy „No, de Mary... éppen ellenkezőleg!” Erzi, hogy miről van benne szó?

— Csakis.

— Nahát a Magyarban viszont Földi Mihály bubifrizúrás darabjára készülnek, amelyről a reggeli lapokban már olvashatta a szerző konfesszióját. Ebbe a rubrikába tartozik az is, hogy a Molnár-darab december közepén kerül színre, mikorára is Molnár ifju kitvésével együtt végleg hazaköltözik. Salzburgi Lili azonban az idén nem fog Pesten játszani.

— Talán Budán?

Andrássy-uti Színház

Pénteken premier!

Fedák Sári

vendéggjátéka

— Ejnye, de vicces hangulatban van, kedves Töhötöm. Azt akarja, hogy Molnár magára is megharagudjon? Budán volt egyébként vasárnap délután egy kedves előadás, a „Náni”-é, egy Fenyő Ella nevű kis feketerigó mutatkozott be, nem ugyan a Náni szerepében, de egy másikban, nagyon előnyösen. A „Muzsikás”-nak ezen a héten lesz a hetvenötödik előadása, a pesti testvérszínházban pedig Mikszáth—Fráter-operettre készülnek lázasan, amelyben új bonviván mutatkozik be, Varga Imre, aki eddig vidéki színész volt. Allikétag gyönyörű hangja van. Es idetartozik az is, hogy az a Molnár Aranka, akiről a múlt számban egy budai vendégszereplés kapcsán megemlékeztem, természetesen, nem azonos Ráskai Ferenc feleségével, amit különben azóta a színház is ügykezett azazl kijelenteni, hogy a szinpadon a beugrásáról híres vidéki színésznőt Miklósi Aranka néven szerepelteti. Ezekután pedig csak a desszert van hátra...

— Gerbaud?

— Eredeti csomagolásban. Az aranyzóke primadonnát együtt látták Marcinbaaban a „soffő”-jével. Emlékszik még? Tudja, hogy kire gondolok?

— Hogyne. Ennyi az egész?

— Dehogya is. Van még valami raktáron, de el ne mondja senkinek. A hölgy szintén széke, sőt aranyzóke, ha nem is primadonna már. Csütörtökön este érkezett meg, hogy meglátva az esküvőjét valakivel. Péneken és szombaton, de különösen szombaton éjjel, annyi víz folyt le a Dunán, hogy azóta már a párti is visszament, sőt az aranyzóke újból menyasszony. A különbség mindössze annyi, hogy pár nappal később lesz az esküvő, mert új dizpenczióra van szükség és hogy istenem... más a vőlegény.

* Guthi Sománé, a kitűnő ének mesternő iskolájában a főlételek már megkezdődtek. Tananyag felőleli az operát, operettet, koncert-éneket, kabaré-éneket beutaltassák és ezeknek korreptálását minden nyelven. Rákóczi-ter. Telefon: József 19-69.

* A Fővárosi Operettszínházban szombaton, szeptember 5-én kerdi meg vendégszereplést Werberzik asszony, aki czuttal is kitűnő társulatot és egyszerű műsört, csupa kaeagató újonságot hoz magával. Szombaton és vasárnap a „Frau Lotengrin” című bohózatot mutatják be Gábor Werberzik asszonnyal a címszerepben. Hétfőn, szeptember 5-én a múlt vendégszereplés egyik legnagyobb sikere: „Hulda Pessi in Venedig” kerül színre.

Magyar Színház

Hétfőn:

Párizsi kirakat

Kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap

Bazsarózsa

Csörtös, Berky Lili, Somlay

Végig érdekes!
Hallatlanul mulatságos!

ZÁLOGCÉDULÁKAT kiváltok, Ekszereket, brilliánsokat báreltől drágábban vesz: (Törzstemplommal szemben.) Telefon

Székeley Emil Király-utca 51.

Elsőrendű! **Most szorzon olcsó árak!** Megbízható!

PALUGYAI SZÜCS

Nyugyes-ú. 42. (Gr. Zichy Jenő-ú. sarok) Pókószlet: Vilmos császár-út 5. sz.

Itt női szőrmebundák
szőrme gyermekkabátok készen és megrendelésre legolcsóbban beszerezhetők

Kedvező fizetési feltételek. Tel.: L. 999-57

Fedák Sári

A szókimondó asszonyság

a

Vigszínházban

MOZI

A DIVAT KIRÁLYNŐJE BUDAPESTEN

A Royal-Apollo elhozza Miss Americát a magyar közönségnek

Nem tréfa és nem föltételek megállapítás, hogy az emberi szenvedélyek között, amelyek a világot urálják, az első helyek egyikén áll a divatszenvély. Nem volt még olyan korszak az emberiség életében, amikor a divatnak ne lett volna életbevédő szerepe a közelet minden terén és minden ágában. A divat lehet szépség, lehet könnyelműség, de determinálja a társadalmi életet, a háziasfelek boldogságát, determinál mindent, amiért élünk.

Divatja van a zenének, divatja van a sportnak, divatja van az irodalmi műfajoknak, divatjának van a színházaknak. A Royal-Apollo igazgatóságára kitűnő érzékeléssel látta el, hogy a magyar moziközönséget melyik divat vonzza. Láttá és tudta, hogy az idén divat a filmoperett és különlegesen a filmoperett körül a legújabb film-élményeket, amelyet be is mutatott már ezen a héten. De látta azt is, hogy a magyar moziközönség érdeklődésének nagy részét magának foglalja le Lon Chaney, az ezermászkú ember, aki minden szerepében új arcot, új alakot mutat és elhozza legkiválóbb és legnagyobb művészi értékű, a három istentől, ahol Lon Chaney mesteri produkciót végez, mint hasbeszélő és mint órgaszony. A Royal-Apollo színlátó háza bizonyították, hogy a divatot kielegette. De a jövő héten még tovább megy a színház igazgatósága. Kezdődik a szezon, az emberek

— még a legszegényebbek is — arra gondolnak, mit lehet a télelre gőzöztet terén produkálni. És nagy divatszalonok-ban lázas sűrűség-forgás lesz néhány napon belül.

A divat aranyrajnál következetes. Tehát most már maga a divat lesz a divat

és a Royal-Apollo igazgatósága a legmesteribb amerikai filmprodukciót hozza el, a "Miss America" című film-revüt. Ismeretes, hogy Amerikában minden évben szépség- és divatszenvélyt rendeznek, melyre minden amerikai város elküldi képviselőjét, aki a helyi választás után legszébbnek bizonyult. Ezek közül választják meg Miss Americát. Nos, ebben az esztendőben Esther Halston moziszínésznő nyerte el a Miss America címet és a Paramount a művésznővel a fészerpelen a köré ez érdekes és izgalmas esemény köré kerekedett, mozgalmas mesét épített és

ami pazarságot, ami csodálatos szépséget csak film megörökít.

azt belevette ebbe a filmbe, amely egy divatrevüvel kapcsolatosan, a sok száz szépség fölvonulásával és csodás színes fölvetélekkel vetkőzik érdekességben, finom pikantériában, gazdagosságban és változatosságban a világhírű párisi revükkel.

Ehhez halstonnal a divat királynője vonul be a jövő héten Budapestre és ez a bevallás bizonyára teljes diadalmenetbe fog eszúdosni. Mert azoknak a nézőknek a serege, akik a Royal-Apollo kapujához fognak vonulni, hogy a pazar pompájú filmet megnézzék, valószínű diadalmenet lesz: a Royal-Apollo diadalának menete.

Ezen a héten egész Európa Valentino-filmeket játszik

A legnagyobbszabású posthumus-mű: a „Kobra“ valószínűleg kedden érkezik meg Budapestre

Csak most érkeznek részletesebb híradások arról a méreteiben szinte átfoghatatlan gyászról, amellyel az amerikai közönségnek a legnépszerűbb filmstar, *Rudolph Valentino* váratlan tragikus elmúlásának adózik.

Marrina, a vasútkirályi temetősek és a sok ezer vonat, amely keresztül-kasul szeli a sokesős utakat, az államait, egy órára megállt a nyílt pályán robogása közben. Valentino temetésének napján nem tartott előadást egyetlen amerikai mozi sem, sőt a Broadway színházban és más színházokban is csak a sokotól jóval későbbben kezdődik meg a produkciókat. Százszereplőre válogatták a fekete gyászszalagokat, amelyekre vékony csúszalékokból fűzött fehér virágot. A temetésen különleges jeleneteket játszottak művészi és társadalmi egyesületek, a diákok és fiatal lányok klubjai és a koszorúk, amelyek mind az öt világrész kögyelettől képviselték, meghalladták a kilenczert.

Newyorkban és a többi amerikai városban a temetés utáni napon csaknem minden mozi Valentino-filmeket játszott műsorra. Ilyen váratlan műsoresem még sohasem történt, mert amint ismeretes, a nagy newyorki mozik hónapokig játszanak egy-egy nagyvadászú filmet, amelyek szükség szerint alakítják át az egész mozi-programot. A közönség azonban ma csak Valentino-filmeket akar látni, könnyezni akar, kifejezést adni mélyeség fájdalmának, amelyet az élet halott királyának megdöbbentő tragikuma fölött érez. Ez a héten a *Valentino* játsszik *Jelben fog felébredni Amerikában*, *Soha senkinek sem volt népszerűbb*, mint Valentino, aki délután meggyújtást hintett a szívekbe a nagyvárosi élet szilaj rohamása közben s aki nemcsak a nők, de a férfiak között is a tökéletes férfi ideális, *erebb mint azokat alakította jelentette.*

A *Paramount* és a *Pathe* *Players*-színházakat amelyeknél Valentino legutóbbi filmjeit játszották, újak óta

Európából is tömegesen ostromolják Valentino-filmekért. Európa minden városából sürgető kablogramok érkeznek, hogy haljón és rüpielőzve azonnal indítsák utunk az elhunyt világhírű moziszínészt utolsó alakításait. Kéjjel-nappal dolgoznak, kopiroznak, expedálnak most a két gyárban, hogy elhozzák nekünk általánosan megnyilvánult kívánságukat. Az első küldemények vasárnap

érkeztek Londonba s onnan továbbítják most a többi fővárosokba.

Valentino legutolsó filmjei közül, amelyek most jutnak át Amerikából, a „Kobra“ című tartják legértékesebbnek. Ebben, mintha megérezte volna, hogy sietnie kell egy olyan film eljuttatására, amelyből

egész élete, egyénisége, jelentősége visszatüköröződik.

azt a férfit játssza Valentino, akinek szerelmért versengenek a nők, de ellent kell állnia minden kísértésnek, mert ebben az ostromban nem a szív viszi a döntő szerepet, hanem a szép férfi pillanatnyi megkötődése. A „Kobra“, a kigyó, az uszonyi hitlenség és hiúság szimbóluma. *Egyesek szerint a film női szereplő — élő szemlélyk.*

Egy vasárnap délután érkezett londoni távirat szerint a „Kobra“ érkezik meg Budapestre is,

ezt szállítják rüpielőzve Berlinbe át kedden a magyar fővárosba.

Értesülésünk szerint az első megállapodás az volt, hogy ezt a most különös jelentőségre szert tett filmtraktatót esütőtörökön hat fővárosi mozgóképszínház fogja egyszerre bemutatni. Mintán azonban mindössze két kópia érkezik, technikailag lehetetlen volt az eredeti terv keresztülvétele. Közös megállapodással azután úgy döntöttek, hogy a bemutatás joga a Décsi-mozgó, a Kamaraté és a Capitolé marad.

valentino magasztalt felé. A nő főszereplőt kell még megemlékezni, akinek nevé, sámas, nem láttam a filmet fölvetétek. De nem egyhamar fogom elfelejteni a mosolygó egy-két vállozást és egyetlen mozdulatot: ahogy egyszer a földet megérintve megállt a testén és a szokásos moziészert vonaglás helyett ezt a földet megérintte az érzékelőt, hogy megnevem a ruhájának vállát díszítő — márvány.

Egy kitűnő Zoro-Huru-burleszk egészíti ki az új alakított *Omnia* szennyvízt műsorra, amelyet e hét közepén a *Palace*-mozi is bemutat. (h. i.)

Város és falu

Néhány év előtt elentét és hars állt a város és falu között, nemesek Magyarországon, hanem egész Európában, sőt bizonyos mértékben még Amerikában is. Azonban most már ez az ellentét megszűnt. A falu és a város kitűnően megértenek egymás mellett. Igaz, hogy egyelőre csak a *Palace*-Színház e heti műsorában. Két filmet játszik a *Palace*-Színház és oly gyorsan van egymás mellé állítva a két film, hogy az egyik a nagyvárosi erkölcs és társadalmi életének kitűnő kerekpépjé adja a falusi erkölcs fölényét, a másik viszont a szabadság, az amerikai perikere visz ki bennünket. E második filmnek a címe „Nyeregbe, cowboy“ és benne Fred Thomasonnak és családtagjainak, Silver Kingnek legmesteribb produkciót láthatjuk.

Csupa új élet, csupa új trükk és mutatvány soraközik ebben a filmben egymás mellé,

éppen úgy, mint ahogy a társadalmi drámák egyszer elcsúszott témái után szinte fölledőként jelent az új élet modern regény, amelyben a finom pikantéria és a meleg romantika váltakozó pereről-perere. Imogens Robertson és Harry J. M. játszik ennek a modern film-regénynek a főszerepét.

A két nevet a *Palace* műsora nyomán minden mozilátogató meg fogja magának jegyezni.

Fényképező cikkek

legnagyobb választékban 1926. J. Junius képes ábrákkal bemutatva. MAGYAR FOTÓPAR, KIRÁLY-UTCA 6

A Décsi-mozi megnyitja és visszahódította régi közönségét

A háború alatt sokak mondani, hogy valdi békebéli drá, de most amikor hét éve már állítólagos béke van Európában, most van igazi aranyesemény értéke annak az éneknek, hogy békebéli. Ami a régi jó időkbeli visszatér ének az országunk sokat szenvedett közönségéhez, annak már féljé nyert ügye van. Ha pedig a békebéli szöveg vagy cédre a békebelen valóban aranyesemény volt, ez ma megszeds, megezerszereződik. Ilyen békebéli esemény van annak a cégtől, amely néhány nap óta világot a Teréz-körtelen. A Décsi-mozi az igazi békebéli, a régi jó időkbeli volt a mozi. A mai moziidőgató generáció szinte Décsi Gyula és felesége vődjéiről alatt vált föl. Ok mutatták be nekünk mindig legelőkelő és értékes színészeket, az értékes új márkákat, ok mutatták meg, miképpen lehet a mozi vásáros mutatóványos hódító! a közönséget, az intelligens, komoly és kedvelt szórakozóhelyre.

ők szeretlették meg a mozi a budapesti közönséggel.

A régi jó Budapest arcadnak egyik vonását kaptuk vissza és a közönség, amely a esütőtörök megnyitása óta látogatta a mozi, szinte látni felelték, hogy nem is annyira a műsorért jött most a falu köze, hanem magáért a Décsi-mozitól való visszahódított. A Décsi-mozitól való visszahódított. Mert Décsi Gyula nem hagyta el a közönséget. Megint a jó, legújabb biztosította magának. A *Pathe* produkcióinak tekintélyes részét fogja látni a Décsi-mozgó vasárnap. A *Pathe* a legnagyobb három amerikai filmgyár szövetsége és mindenki, aki népszerű és ismert név az amerikai filmvilágban, e három gyár, a *First National*, *Paramount* és *Metro-Goldwyn* kötelekbe tartozik. Már az első, megnyitós műsor izlettől nyújtott abból, hogy a Décsi-mozgó mit fog produkálni az idén. Az első műsor egyik filmje „A cárnó nyakéke“ című rendkívül izgalmas és fordulatos lánnyú történet volt, amelyben az állítólagos *lettes Mae Murray*, a másik film pedig „A hársodó a főnök ur“ című *kezes komédia*, amelyet *perleig kites* a közönség kacsogása. Izgalom és mulatság, ez a jelszava a Décsi-mozsi első műsornak és ez lesz tovább is a jelszó, amellyel a falu mellett, hogy

az új Décsi-mozinak meg kell őriznie a régi Décsi-mozsi nemes tradíciót.

Jobb, mint a „Főhadnagy ur a feleségem“

A „Trullala hercegnő“ óriási siker előjelei között kerül színre szerdán kizáróan a *Corvin-Színházban*. — Szakadatlan hahota hét fölön vonáson keresztül. — A másik attrakció: „A mecs hőse.“

A *Corvin-Színház* az évad egyik legmulatságosabb vigyázatát készült szerdán bemutatni Budapest közönségének. *Idő, boldog háború, boldog háború, boldog háború*, és *Schwarzvadvölgy* fejedelemség, amelynek udvari lovagja telve van ellenállhatatlan úde naivtással, a fejedelmi állurok rosszul sikerült, kancagató kopirozásával. „*Trullala hercegnő*“ a címe a filmnek, amelynek elmaradhatatlan sikerét már a főszereplő is garantálja. A minden lében kanál és mindig groteszk főudvarmester józsi figuráját ugyanez a *Hans Junkerman* kreálta, akinek nem lehet elfelejteni pompás kabinatlakítását

A „Főhadnagy ur a feleségem“ morva őrnagyában.

A heregekiszasszony nagyszerű szerepében a bájós *Lilla Harvey* látjuk viszont.

A heregekiszasszony, hogy a szomszéd herceget, akit nem ismer még, neha már feleségül szánták, kilsmerje, pincérlányok, majd lőthonyok öltözik, míg jóvendő-bulije — aki szintén inkognitóban van — egyszerűen behatárolja a herceget, kancagató szökevény sikamlós jeleneteket, egymást váltják föl ebben a ragyogó filmben, amely egyébként néhány hét múlva Amerikában is színrekerül.

A műsor másik, ugyanezen kimagasló attrakciója „A mecs hőse“ című fenomenális sportfilm, amelynek izgalmas látására, hanem bátorására, szívesen vonulunk föl izgalmas egymásutánban. A film főszereplő a kedves *Marion Nixon* és az alátérmetti *Beert Lytel*.

A *Corvin* új nagy műsora kizárólagos joggal, kivételesen már szerdán kezdődik, hogy így nyolc nap álljon a közönség rendelkezésére a briliáns program megtekintésére.

A legborzalmasabb katasztrófa

Az elmúlt évben az egész világon egymás után érték az emberiséget hatalmasnál hatalmasabb árvízkatasztrófák. Alig van a földkerekségen olyan hely, ahol árvízvárásról ne volna és a társadalom egyik állandó beszéd-témája és gondja az árvízveszedelem, amely Magyarországot is többször megtámadta.

Aktuálisabb és grandiózusabb téma tehát alig akadhat a mozi számára, amely szinte óla bizonyította a technika korlátlan lehetőségeinek, mint egy ilyen elemi katasztrófa gigantikus története. A *Fox*-filmgyár, amelynek jelszava az aktualitás, jelszava, hogy azt kell föloldozni, ami a közönség lelkeben él, a világ egyik legborzalmasabb árvízkatasztrófáját dolgozta föl. Ez a katasztrófa az 1889. éven Johnstown amerikai várost öntötte el. A város mellett a víz áttörte a gátakat és az amerikai kormány egykoru statisztikája szerint 12.000 embert pusztított el. Az anyagi kár 10 millió dollárt tett ki, 20.000 ember meghalt meg és lett hajléktalanok.

Mert három várost sodort el a föld színéről a megvadult áradat. Nyolc hónapig megfeszített munka után sikerült a *Fox*-gyárnak a katasztrófa öröli filmregényt fölépíteni, amelynek főszerepét *George O'Brien* játszotta, akinek nemesek jelszava az aktualitás, hanem bátorására, szívesen vonulunk föl izgalmas egymásutánban. A film főszereplője a kedves *Marion Nixon* és az alátérmetti *Beert Lytel*.

Megint kísért a *Kékszakáll*. A napjaink legutóbb beszámolt arról, hogy *Guyot francia* a világos hogyan tette el láb alól megunt kedvesét és ugyanakkor kiderült, hogy a nemes uriember eddig két feleséget kötött a nyúlágra. A legendából *Kékszakáll* herceg tehát különböző változatokban érvényesült ismét föl-lekötözött a világosság. A *Kékszakáll* herceg a világ legkiválóbb műsorába fölvetette a *First National*-gyár most elkészített attrakcióját, amelynek címe: „*Kékszakáll utolsó felesége*“. Ben Lyon játssza a *Kékszakáll*-t és *Blanche Sweet* az utolsó feleséget. A mecs érdekes és izgalmas és a legeseményesebb. A műsor másik filmjében *Fred Thomason* látjuk viszont legújabb és legelőkelőbb bravúrjait.

Victor Varconi

Kezdetben vala „a *Psylander*“, 6 volt a moziboniván, a legnagyobb, a legnagyobb. Aztán egy-két évi számít után föltűnt az új esztendő: *Valentino*. A tehetség, serep-arcu, jólatka fiatal színes tragikus haladt nemesek ifjú és idősbe helytárazás, de minden moziközelvő őszintén gyászolja. De — meghalt a király, éljen a király! — mozibörökben máris arról vitatkoznak: ki lesz *Valentino* utóda? Eddigi alakításai és népszerűsége alapján talán *Hamon Novarona* volna a legjobb esélye, de mellette egész sereg nevet emlegetnek a szakemberek, köztük nem utolsó sorban a „*Victor Varconi*“ nevet. *Victor Varconról* tudnivaló, hogy

— azonos Várkonyi Mihályval, a kitűnő magyar színésszel, aki a kolozsvári, majd a budapesti Nemzeti Színházban, de különösen az első magyar filmeken szerelte meg a magyar közönség megismerését és szeretetét. A latin egyetemen, hogy kiterjedt *Hollywoodba* és a dallamokból francia, angol, olasz filmek könnyebben megjegyezhető *Victor Varconi* nevet adományozták neki. É a név azóta a legnagyobb mozibörök előtt egyre ismertebb és népszerűbb lett, — nagyon valószínű, hogy nem annyira könnyebb hangza, mint

viselőjének tehetsége, különösen fegyelmeztet színészi alkalmatlansága, férfias szépsége révén.

Azoknak a vélemények, akik szerint *Várkonyi Mihály*-nak előbb-utóbb meg kell kölcsönítene a népszerűségnek azt a fokát, amelyet *Valentino* állott, nagy támogatást nyert *Várkonyi* új filmjeiben. „*Északról hűvek*“ a címe ennek a filmnek, amely Amerikában készült, de magyar vonatkozású és már ebből következik, hogy nem lehet általán. A ruhákkal bizony egy kisértő név van: a címszóval „*Valencia*“ nevű budapesti mulatóban olykor előtűzve játszanak, amely a húszatitálandó és a yardészkési egyenruhának a keveréke. A hűvek pedig prémium szegélyezett bársonyköszvényben rojnyák a esdréttel a mulatóban. Meg kell dicsegni a föliratok ismeretlen iróját, aki az említett fogalatköszvényeket egy-két sígyes szóval nyírtta, *Várkonyi* dalids és rokonszenves cigányrimda nagy lépés a filmboniváni pályá

KÖZGAZDASÁG

Emelkedhetnek-e tovább a részvények?

A féktelen spekuláció, a lelkiismeretlen animálás, a konjunktúrából ismert hazárdjáték nemcsak a közönségnek, de azoknak a vállalatoknak is mondhatatlan kárt okozna, amelyek részvényeit a magasba ragadja...

(A Reggel tudósítójától.) Komoly-e ez a hossz és komoly-e az a hirtelen, újra föltámadt érdeklődés?

S mi az a felső határ, ameddig e sokáig tespedő piac árvonala előreláthatólag emelkedni fog?

Es az első két után lesz-e második és harmadik, amely a papírokat átveszi? A válasz e kérdésekre nem olyan nehéz, mint amilyennek első pillanatra látszik s anélkül, hogy kalandos profeciákba bocsátkoznánk, bátran megállapíthatjuk, hogy

a kevésszámú, közismerten elsőrangú részvény árfolyama még nem mozog a legfelső határ közelében.

de csalódnak azok, akik azt hiszik, hogy a fölértékelési folyamat a konjunktúra erős hullámaút fogja verni és átterjed azokra a kategóriákra, amelyek vagy becsültek, vagy pedig az illető iparágban uralkodó dekonjunktúra folytán

az ártértékelésre alkalmatlanok.

Két elemből van összetéve minden nem fixkamatozású papír árfolyama. Az egyik a kamatozás, a másik a spekulatív elem. Ami a vezető magyar részvények kamatozását illeti, ugy standardpapírunk kamatozását az árfolyamok 8-10 napos emelkedése máris nemcsak a betéti kamatláb, hanem a világgazdasági kamatszínvonal alá is szorította. Hét százalék ma az európai pénzügyi kamatlábérték, ennyit fizet a legutóbbi kontrahált 60 millió frankos kölcsön után a francia kormány a Schweizerischer Bankvereinnak, márpedig

a budapesti részvények kamatozása a mai árfolyamok mellett mára csak öt és hat százalék körül mozog.

De a részvények árfolyamában nemcsak a fölértékelési kamatozás jut kifejezésre, hanem a remény is, amelyet a piac egy-egy vállalat üzletmenetéhez, elért vagy remélt üzleti sikeréhez fűz, a várt osztalék nagysága, a rejtett tartalékok bősége, egész sora olyan momentumok, amely a betétkamatotánál s a fixkamatozású értékekénél esetleg s amiket a spekuláció teljes sullyal szokott mérlegbe vetni. Vajjon

hogos-e a remény?

hogy vezető bankjaink és iparvállalataink pénzügyi helyzete és jövedelmezősége annyira meg fog javulni, hogy a közeljövőben fizetendő osztalék és egyéb előnyök kiegyenlíthetik azt a különbséget, amely e részvények osztaléka és a pénzpiacra elérhető jövedelmezőség között már ma is megvan s ha az árfolyamok tovább emelkednek, egyre nagyobb lesz? A mult tanulságai arra intenek, hogy

a kisértékesítésnek

— s e helyütt mindig csak erre a kategóriára gondolunk — a jó üzletmenetből igen kevés haszna van. A nagy nyereségek a közel multban még rejtett tartalékokba, szindikátusi haszonrészesedésekbe és tantiémekbe menekültek, a féltévi külön osztalék, az ingyenszénvénnyel, a bónus, az angol és amerikai részvénypiac e megszokott jelenségei ismeretlen dolgok Magyarországon. Akármilyen ragyogó eredményt dolgozik is egy-egy vállalat, az osztalék mindig szerény és óvatossá marad s a tartalékot nagy vagyonból ritkán és vajmi kevés jut a részvényesnek. Talán adópolitikánk, talán sajátos magyar viszonyaink az okai e szükkeblő és rideg politikának, annyi bizonyos, hogy

az igazgatóság és a nagyrészvényes nálunk nem tulajdonostársiak, nem szövetségeseink nézi a kisértékesítést, hanem kellemetlen, kieszenyes hitelezőnek, akít aprópénzzel lehet kifizetni.

De nagy kérdés, hogy az ideit év és a közel jövő jobb üzleti eredményekkel kezesget-e? Sokasom szabad nekünk a berlini példára hivatkoznunk. Németországban a munkabérek és fizetések jóval magasabb színvonalon mozognak, mint nálunk, nincs a lakosságnak olyan rétege, amelynek aranyárka-jövedelme nem haladná meg a békejövdelem 120-150%-át, a „Frankfurter Zeitung” egyetlen számában több állásikinduló hirdetés van, mint az összes magyar napilapok vasárnapi számaiban együttvéve, a német ipar teljes gőzzel dolgozik, a takarékbetétek a békébetétek felén túl vannak, csupa olyan jelenség, amelyet mi még messze vagyunk. Németország a régi jólét felé halad, mi a régi szegénységből még nem tudunk kivergődni!

A két százik esztendő után végre jobb idők következnek ugyan reánk is.

a munkanélkülség csökkent, bankjaink hónapról-hónapra erősebb apparátussal dolgoznak, ipari vállalatok megrendelésekkel sokkal jobban vannak ellátva, mint egy évvel ezelőtt s a tőzsdé, amely minden javulást előre szokott eszkomptálni, úgy látszik, ezuttal elkéssé ébredt a változott helyzet tudására s most viharos áremeléssel igyekszik behozni a késélmét.

A kivülálló ember azonban mindig óvatossan és éber szemmel kell, hogy figyelje ez eseményeket,

a magyar gazdasági élet minden javulás ellenére, még mindig olyan verszégény, a tőkeképződés oly lassu, hogy egy

ujabb féktelen spekulációs hullám kimondhatatlan károkat okozna még azoknak a vállalatoknak is, amelyek részvényeit a magasba ragadná.

A tőkeerős közönség érdeklődhetik igazán kitűnően fundált, komoly, minden kétségen fölüll álló értékek iránt, erre ma már nem fizetnek a vagyonával, a munkakedvével és az idegeivel. De ne üljön föl egyes orgánusok „animálásának” és ne dőljön be az általuk lanszírozott papíroknak, mert úgy jár, mint a tőzsdé három év előtti Mohácsa idején, amikor a publikum elvesztette a pénzt, az animáló sajtó pedig a — hitelét. A Jegybank kamatlábmérésének talán újabb lökést ad a hosszoragolomnak, de az árfolyamok magasságát ezuttal, reméljük legalább, nem a fantázia, hanem a vállalatok realitása és jövedelmezősége fogja megszabni. K. D.

× A kamatlábleszállítás hatása. A Reggel legutóbbi számában rámutatott arra az ellentétre, amely az angolzás, különösen az amerikai pénzpiac megszűrlődése és a magyar, valamint közép-európai piacok föltűnő likviditása között fömáll és jelezte, hogy ha Jegybankunk az utóbbi tartónak és megalapozottanak itélne, akkor a kamatlábat le kell szállítania. Az egyszerűbb kamatlábleszállítás tehát azon a kétfős föltevésen alapszik, hogy az angolzás pénzpiac szűrlősége nem fogja a közép-európai irányzatot megváltoztatni, másrészt a magyar pénzbeség elég tartós lesz arra, hogy a közép-európai rövidlejárta hitelek nélkülözhes-sűk. Kétségtelenül örvendetes tünet ez a bankpolitikai optimizmus, amely a magyar hitall belső tartalékait immár elég erőnek itéli ahhoz, hogy nélkülözze, sőt egyenesen chárítsa a külföldi tőke segítségét. Mégis indokoltak azoknak a gazdasági köröknek az aggodalmait, amelyek a kamatlábleszállítás jötköny hatá-sának elengedhetetlen föltevéleket követeltek, hogy jegybankunk a kibélezési kondíciók mérséklésére, különösen a vidéki kőép- és kis-bankokra erősebb nyomást gyakoroljon. Erthető és méltányos továbbá az a kívánság is, hogy hiteléletünk konzolidációja ne csak a kamatlábleszállításban, hanem a Nemzeti Bank hitelkeretinek kibővítésében is nyilvánuljon

meg. Mert ha a kamatlábesökkentésnek csak az lesz a hatása, hogy a betétkondíciók sietve követik a hivatalos bankrátát, míg a kthelyezéseknél továbbra is 11-13-14%-os ráta maradjon érvényben. A Nemzeti Bank ugyan-akkor komoly kereskedelmi hitelügynöket, mint például mezőgazdasági exporntunk lebonyolításánál életbevágó gabonakereskedelmi váltóhiteleket elutasít, akkor könnyen megtörténhetik, hogy a bankráta leszállítása nem szünteti meg, sőt még fokozni fogja háboru utáni hiteléletünk visszás tüneteit. S ha a betéti kamatláb teljes egy percents esőtkéntése győngye kezeknek tőzsdéi próbálkozásához vezetne s a hitelkeretek merev föntartása gabona-exporntunk gazdaságosabb lebonyolítását továbbra is megakadályozná, akkor a magyar kereskedő és gazda méltán emelhetné szemrehányó tekintetét Jegybankunk derült optimizmusban ragyogó egére, mondván: „Addál Uram olcsó pénzt, de nincs közsönet benne!”

× Tőzsdéhausa, bankráta és obligációk. A kamatlábleszállítás első hatása a tőzsdén a fixkamatozású papíroknál mutatkozott, amelyek kurzusait a betéti kamatláb esőkkenése kedvezően befolyásolta. Ezzel kapcsolatban ismét időszerűvé válik a magyar obligációs piac újjászervezésének kérdése. Az értékpiae viharos tendenciája — amint azt A Reggel multiheti száma előre jelezte — a külföldi tőzsdék hullámzó hangulata következtében kissé ellanyhult s így azok a tőkék, amelyek a betétkamat leszállítása folytán a tőzsdére terelődnek, már jóval higgadtabb atmoszférába fognak kerülni, mint két héttel ezelőtt. Ebben a hangulatban az illetékes köröknek mérlegelésére érdemes volna a kérdés, vajjon nem érett-e már meg a magyar értékpiae ipari és uj kibocsátású mezőgazdasági obligációk fölértékelése. A német jelzálogpiae csak a folyó év első felében 600 millió aranyárka névértékű mezőgazdasági jelzálogkölesőnt vett föl és az 1735 milliónyi összes eddig igénybevett jelzálogkölesőnből csupán 105 milliót bocsátott ki Németország a külföldön. Semmi ok sincs rá, hogy a szolid befektetést kereső magyar tőkék kevesebb bizalommal viseltessenek a magyar mezőgazdasági iránt, mint amilyennel a német investor a német mezőgazdasági obligációkkal szemben él. Elsőrangú iparvállalataink is a napokban készülték el egy ipari obligációka kibocsátó bank alapszabálytervezetével, amely 10 millió pengő alapötletét indulna meg és 50 millió pengő értékben bocsátana ki obligációkat a külföldön. Az alapötletet a kormány bocsátáná a beruházásokra szánt összegekkel a társaság rendelkezésére, a kötvények pedig külföldön kerülnek kibocsátásra. Négy középbankunk — az Angol-Magyar, a Belvárosi Takaréki, a Jelzáloghitelbank és az Altruista Bank — ugyan-akkor mezőgazdasági zálogelőkibocsátó szindikátus létesítésén fáradozik s az amerikai piaccal áll tárgyalásokban. A hazai tőkerőnek ez a lebecsülése nem egészen érthető akkor, amikor Jegybankunk a rövidlejárta hitelek oly energikus intézkedésekkel igyekszik távol tartani a magyar pénzpiactól és amikor a német gazdaság példája kétségtelen bizonyítékot adta annak, hogy az infláció által teljesen tehermentesített földbirtok és a jól megalapozott iparvállalatok a belső tőkebefektetés számára is elsőrangú objektumok. A német példa követése a mezőgazdasági hitelszervezet kérdésében a magyar gazdaságnak csak hasznára válhatna.

Ne vásároljon **gyermekkoscit, vas- és rézbutort** míg olcsó áránkról meg nem győződik. **Buck vas-butorgyár**, Andrássy-út 38. sz. Párisival szemben. Gyöngös csapágyú gyermekkoscitok köztrólagozása eladásai!

Villányi pezsgő
(Schaumburg-Lippe)
CSAK RÉGI ÉVJÁRATOK

Magyar Légiforgalmi
Részvénytársaság
Budapest VII, Erzsébet-körú 9. szám (New York-palota)
Telefon: József 88-87

Szeptember hó 1-től
ŐSZI MENETREND:
ind. 7⁰⁰ 14⁰⁰ ↓ Budapest ↑ 10⁴⁵ 16⁴⁵
érk. 8⁴⁵ 15⁴⁵ ↓ Wien ↑ 9⁰⁰ 15⁰⁰

Az autó a New York-palotától 6²⁰ és 13³⁰ órakor indul. Jegyváltás, fölvilágosítás az igazgató-ságnál és az összes menetjegyirodáknak

Aranybányát
nem találhat mindenki, de
Rafael Oszkár és Tivadar
vasüzetében (V. Berlini-tér 4)
varrógépeket és kerékpárokat
részlelőfizetésre készpénzárban
kaphat
Világghírű Atala- és Wittler-kerékpárok — Opel. — Triumph. — Radió- és sportoszály. — Kéjen árajánlatot. — Telefon 131-25. — Az 1926. évi seniorbajnokságot a mi Atala-kerékpárunk nyerte meg

Almeneti kabát és burberry raglán Készen kapható
Elegáns férfiruhát mérték után készítik
WIDDER férfiszabó, IV, Városház-utca 20. Telefon: 95/76

VASÁRNAP SPORT

Darányi József (MAC) 14.55 méterre javította a sulydobás rekordját

Késmárki Kornél és Orbán Ferenc 1.90 méteres magasugrása. — Barsi László, Püspöki Tibor és Somfai Elemér 2—2 bajnokságot nyert. — A kétnapos versenyen a MAC 8, a BBTE 3, a BTC, FTC, KAOE, MTK és Szegedi AK 1—1 bajnokságot győztek

(A Reggel tudósítójától.) Kissé hűvös, de napsugaras, szép időben, közel 4000 főnyi közönség előtt, az előző napinál is fényesebb sikerrel folytak le az országos atletikai bajnokság második napi eseményei.

A viadál kimagasló szenzációja Darányi Józsefnek, a MAC kiváló atlétajának 14.55 méteres rekordjához való, amellyel túlszárnyalta Forbát eddigi 14.45 méteres rekordját. A sárga-kékkel szimpátiikus fiatal atlétaját rekordteljesítménye után tünnetű szeretettel ünnepelte a közönség.

Váratlanul bravuros eredménnyel végződött a magasugrás, amelyben két atléta is, a szegedi Orbán Ferenc és Késmárki Kornél kontinentális viszonylatban is elsőrangban szerepeltek, amelyben mindketten egyformán 1.90 métert ugrottak.

Páratlanul szép finissel végződött a 400 méteres síkfutás, amelyben Barsi és Gerő II. a célegyenesben viaskodtak az elsőigért és csak a célbíró tudta megállapítani, hogy a versenyt alig néhány centiméterrel Barsi nyerte meg.

A 100 méteres síkfutás a starttól legjobban elkerült Fluck (Raggamb) nyerte meg 10.8 mp. bajnoki rekordos idővel, biztos győzelmet aratott Püspöki a 110 méteres gátfutásban és Toldi távollétében.

44.06 méter imponáló eredménnyel Marvalits Kálmán fölényes győzelmével végződött a diszkoszvetés.

Meglepő volt Nonn és Eördög helyezése, míg Egri és Regős ismét helyezetlenül végzett.

Barsi 1500 helyett 400 méteren indult és így az 1500 méteres síkfutásban elmaradt a remélt rekordjavítás, Szerb Elek különben 4 p. 08 mp. bajnoki rekorddal elég biztosan győzött a tempóban lemaradt, de remekül finisolt Grosz István ellen.

Már erősen sötétedett, amikor a harmas-

ugrást bonyolították le, annyira elcsúszva, hogy a legtöbb versenyző, biztos helyezése tudatában, alig egy-kettőt ugrott.

Itatalmas meglepetéssel végződött a 200 méteres gátfutás, amelyet a favorit Somfai ellen a pihent Magyar Alajos (KAOE) nyert meg a 26 másodperces bajnoki rekord beállításával.

A MASz rendezőgárdája által a legsimábban lebonyolított verseny második napi eredményei a következők:

100 m. síkfutás. Két előfutam után a döntőben 1. Raggamb István (BBTE) 10.8 mp., 2. Fluck Sándor (FTC) 10.9 mp., 3. Rózsáhegyi Gusztáv (MAC) 11 mp. Indult még Steinmetz, Veres, Vida, Raggamb indul el legjobban a starttól és végig vezetve, mielőtt hosszal győz a startnál megkésztet Hajdu ellen. Rózsáhegyi további két méterrel harcolt.

Sulydobás. 1. Darányi József (MAC) 14.55 m. (Országos rekord) 2. Eördög László (BEAC) 13.88 m. 3. Bedő Pál (BEAC) 13.65 m. Darányi negyedszerre dobja a rekordot, dobásai: 13.10, 14.10, 13.94, 14.55, 14.14, 13.85.

110 m. gátfutás. Két előfutam után a döntőben 1. Püspöki Tibor (MAC) 16.4 mp., 2. Muskás László (MTK) 16.7 mp., 3. Dénes Emil (MAFC) 16.8 mp. Végig vezetve 4 méterrel nyerve, 1 méterrel harmadik.

Magasugrás. 1. Orbán Ferenc (Szegedi AK) 1.90 m. 2. Késmárki Kornél (BBTE) 1.90 m. 3. Udvardy Sándor (BBTE) 1.80 m. 4. Magyar József (MTK) 1.80 m. Az 1.33 méter Orbán és Késmárki dobja, a versenyt végül 1.80 nál Orbán javára dől el. Az Udvardy-Magyar holtverseny 1.65 méternél dől el a BBTE-atléta javára.

400 m. síkfutás. Két előfutam után 1. Barsi László (BBTE) 4.98 mp., 2. Gerő Mór (KAOE) 4.98 mp., 3. Steinmetz István (KAOE) 5.02 mp., 4. Kuruczay Lajos (MTK) 5.20 méter után a küzdelmet feladta. Gerő és Barsi a célegyenesben gyilkos küzdelmet folytattak, amely centiméterekkel Barsi javára dől el. Hat méterrel harmadik.

Diszkoszvetés. 1. Marvalits Kálmán (FTC) 41.06 m., 2. Nonn János (BBTE) 41.72 m., 3. Eördög Dező (BEAC) 41.52 m. 4. Egri Kálmán (MAC) 40.12 m. Marvalits 41.94, 43.54, 43.46 és 44.06 dobásokkal fölényesen győz.

200 m. gátfutás. Két előfutam után 1. Magyar Alajos (KAOE) 26 mp., 2. Somfai Elemér (MAC) 26.5 mp., 3. Dénes Emil (MAFC) 26.6 mp. A hársugárról farradt Somfai a finisben a jóval frissebb Magyarától 1 méterrel vereséget szenvedett, fölmérte harmadik.

Síkfutás. 1. Barsi László (BBTE) 4 p. 06 mp., 2. Grosz István (MTK) 4 p. 09 mp., 3. Bejczy Lajos (MAC) 4 p. 12 mp., 4. Eleinte Pongó, majd Szizeti György és Székely Imre, két-három méterrel a cél előtt azután Szerb Elek nyert a közönség legnagyobb részénél annyian győz a finissel ismét megkésztet Grosz ellen, akit 13 méterrel Bejczy követ.

Hármasugrás. 1. Somfai Elemér (MAC) 14.03 m. 2. Molnár Ferenc (MAC) 13.97 m. 3. Fekete Imre (Dorogi AC) 13.23 m.

Hármasugrás (I. osztály). 1. Patiz János (BEAC) 13.24 m. 2. Képesy József (MTK) 13.13 m. 3. Obercaini Károly (Postás) 12.53 m.

Helyből távolugrás (2. kategória): 1. Erdős László (MFK) 2.88 m. 2. Molnár (Papa) 2.86 m. 3. Horváth (FTC) 2.78 m. Végül Janoschik (MAV, gépjármű sportlőr) kísérletet tett 226.100 méteres hússzáz gyaloglóról megjavítására, amely sikerrel is megvalósult. **Ferencvárosi FTC** eddig 7 p. 06.8 mp.-el tartott rekordját 7 p. 05.2 mp.-re javította meg.

A profifutball premierje. A professzionista futball bemutatkozása csak annyiban sikerült, hogy a kiéhezett futbalközönség szépszámmal töltötte meg a Hungaria-utó pályát tribjünyeit, a nyújtott sport azonban még a legszerényebb igényeket sem elégítette ki, a brutálisan folytatott játék pedig óriási visszatetszést keltett. A kiméletlen játékban ismét Takács (FTC) járt elől, akit a mérkőzés kitűnő bírójá, Zsarnóczay János, természetesen, kiállított, míg a második felidőben a Schlosserer tulakemény rátámadó Oláh (33-as) kellett kiállítani.

A sérülés miatt egy évig a pályán nélkülözött Orthot lelkes ovációkkal fogadta a közönség, de bőven jutott ki a tapsokból ismét az FTC dresszében bemutatkozott Schlossernek is. Mind a kettő egyébre még messze van legjobb formájától.

FTC—33 FC 6:2 (1:2). A szezonkezdő ligamérkőzés úgy indult, hogy a 33-asok kellemes meglepetésben részesültek, hiszen a 6:2-es győzelet azonban a második felidőben legalapozották ellenfeleiket, a vezető gólok orvosi meglepetésre, Pápai, Kelenföldi volt balzszekezője csúgta, de Ráczó centerből Stecovits kiegyenlített. A 33-asok egész csapatot jutatta a vezető állásba, a 6:2-es győzelet előtt Takács I.-et kiállították. Felidő 2:1 a 33 FC javára. Szünet után Schlosser fejese göllt kiegyenlített, majd a Schlosser által szökeztetett Kohut az FTC-t futtatja vezetésebe. Oláh kiállítása után a 33-asok a 6:2-es győzeletet röppan. Zaának Horváth ellen ekövezték teljeszen össze. Schlosser Oláh kiállítása után a 33-asok ellen, amit Schlosser a negyedik göllt értékesít. Bukovi—Kohut érdeme az a tény, hogy a hatodik Schlosser—Kohut összejátekából születte meg a hatodik. A mérkőzés végén, amikor Bukovi, az FTC utánnan szerzett cseherhája volt a 33 FC javára. **Hokoah (Hungária)—Hokoah (Wien) 4:2 (2:2).** Egyenlő erők küzdelme, amelyet a szerezésében csapat nyert meg. Az MTK-nak kiválóan játszott Braun és Opata, a Hokoah-nál Fischer és Häuser. Utóbbi, amikor a bíró a második felidőben kiállította, Zaak prógai bírói lélepe. Az álláshely községe mecs közben összeverekedett, mány álláshely történt. Molnár a vezető göllt értékesít, hiszen a Földvár, a bécsi csapat magyar kapusához irányítja. Braun szög lövést követően Zsarnóczay a göllt elti, Hess kiegyenlített, újra Braun szerzi meg a vezetést, de Fischer egyenlített. A második felidő egyenes göllt Braun rúgta. Az MTK a második felidőben Pasztrovics és Kleber csúgáshoz (Stoffán és Robó helyett) két friss emberrel játszott.

Csehország tennisezői legyőzték a magyarokat

Kehrling nyert Macenauer ellen és így a meccs 4:1 arányban a csehek győzelmével végződött

(A Reggel tudósítójától.) A MAC margitszégi sporttelepén vasárnap délelőtt és délután folytatódott a szombaton megkezdődött cseh-magyar lawtennis-mérkőzés, amelyben Csehország részéről a Tennis Club Praha, Magyarország részéről pedig a MAC reprezentánsai vettek részt.

Az első napi két egyes játszmát a csehek nyerték meg. A harmadik egyes mérkőzést vasárnap délelőtt bonyolították le. Közülük az indiszponált Takács helyett Gőncz volt az ellenfele, a kitűnő cseh játékos azonban 6:1, 6:3, 6:1 arányban könnyen bánt el riválisával. Délután nagyszámú és élénk közönség előtt folytatódott a meccs.

A Kehrling—Macenauer egyes játszmával, amelyet a jeles magyar bajnok nyert meg gyönyörű stílusban.

A legkeményebb küzdelem az első játszmában folyt, amelyet a cseh nyert meg 8:10 arányban, azután mindinkább fölénybe került Kehrling és 6:2, 6:2 és 6:1 arányban a maga javára döntötte el a küzdelmet.

A páros mérkőzésben Kozeluh—Macenauernek Kehrling Béla, Kelemen Aurél volt az ellenfele. A magyar pár hősiess energiával küzdött, a négy szett egyikét meg is nyerte, a jobban összehangozott és állandóan együtt játszó csehek nagyobb rutinja előtt azonban meg kellett hajolniok, akik 6:4, 6:1, 5:7, 7:5 arányban győztek le a magyar ellenfeleiket.

A négy egyes- és egy páros játszmából álló mérkőzést tehát végeredményben Csehország nyerte meg 4:1 arányban.

A Bol dor. a magyar aranykorcsolyások, amely a KAC rendezésében vasárnap délután az Erzsébet királyné utján került előndetésre, Mazák Károly (MTK) győzelmével végződött, amíg a második és a harmadik helyen Reichert (Jóbarát), Hillefölg Vida (BTE) végzett. A flyerek részére kitűzött Kispeszt város nagydíját Grimm nyerte meg.

Vida újabb győzelmé. A 30 éves fűnnállását ünneplő Vándorkelek FK vasárnap délelőtt jubileus országúti kerékpárversenyt rendezett, amelynek 50 kilométeres főversenyében Vida (BTC) lett az első.

Lősport

Lovaregyleti versenyek

Mező-díj

- 1. Poeta (Szabó L. II.)
- 2. Boglár (Gulyás B.)
- 3. Tóalmás (Gutai)

A verőfényes augusztusi napon megtekint a tribünök. A nyári mting utolsó napjára szép számmal beérkeztek az aranyatkosok is. A sport kifogástalan színvonalon mozogtak a futamokban több-kevesebb a fogadott lovak győztek. A napot a legfontosabb versenyek díjazásának jelentőségű kiselb meglepetést, míg a kétévesek elődversenyében Bombay teljes lemaradása érintette érzékenyebben a fogadottakat. A nap főszámban, a 900 méteres Mező-díjban Poeta folytatta sorozatos győzelmét. Feladatát most is játszva könnyedén teljesítette. A Mező-díjban a start Marika II. és Poeta sokáig késleltették. A hosszú start ez egyszer nem értett Boglárnak, mert az eresi ló nyugodtan várta a szakosas startolókat leporogást. A kék zászló már jó darabig lengett, míg végre sikerült a start. Parszáz méteren Hajo vezetett, de rövidesen Poeta váltotta föl s a táv előtt megszabadul, hazakeresztett. A távoszámpól belül Tóalmás, kívül Boglár nagy zöksekekkel tört előre s a két hosszú nyereső Poeta mögött Boglár foglalta el a második helyet, Tóalmás lett harmadik. A hancidásban a kitűnő nyíresben Cartouché vasára lovalgatta, könnyen győzött. A favorit Pompadour csak a távoszámpól fel frontban s aztán a fél mezőnyt szépen maga elé engedte. Az istállófogadások nem váltak be, mert Nurni, Pompadour és Juci még helyre sem tudtak blygözödni, mert Revizó a hatosán nyereső Damocles mögött a második helyre szorult.

Részteltes eredmény:

- I. futam: 1. Uzeok (6) Szies, 2. Rajna (14) Sadjik, 3. Suba (4) Csula, Em: Korál, Priel, Montalto, 3/4, 1h, Tot: 10:15, 38, 16. — II. futam: 1. All's well (2) Eseh, 2. Hokoah (4) Schelbal, 3. Belle Jane (25) Blazsek, Em: Opant, Fekete, Marika, Adonis, Lelecz, 1/2, 1h, Tot: 10:28, 15, 14. — III. futam: 1. Poeta (4:0r) Szabó L. II., 2. Boglár (3) Gulyás B., 3. Tóalmás (5) Gutai, Em: Ute-só, Marika II., Keiki Pasha, 2h, 1h, Tot: 10:14, 16. — IV. futam: 1. Cartouché (2) Mihlovich, 2. Kúzdó (10) Szabó L., 3. Juleta (3) Csula, Em: Borgia, Pompadour, Alter, Draher, Nurni, Biondelli, Saint Vitre, 1h, 1h, Tot: 10:34, 15, 25, 18. — V. futam: 1. Formás (6) Szekeres, 2. Tilalom (4) Balogh, 3. Mandóla (10) Blazsek, Em: Bonyó, Szencs, György, Boriska, Bombay, 1/2, 1h, Tot: 10:47, 16, 17, 27. — VI. futam: 1. Damocles (5) Csula, 2. Revizó (25) Eseh, 3. Torcello (10) Blazsek, Em: Vigleryén, Andromeda, Juci, 2h, 1h, Tot: 10:39, 18, 16, 31.

BOOKMAKEREK FOGADÓ-IRODÁI:

IV, Kossuth-Lajos-utca 14-16
Telefon: 23—28 és József 23—19

VI, Andrássy-ut 45 Telefon: 63—45

VI, Váci-ut 1 (Westend-ház) Telefon: 80—92

VII, Rákóczi-ut 51 Telefon: József 55—01

VIII, Baross-utca 82 (József-kört sarok)
Telefon: József 139—12

VII, Thököly-ut 23 Telefon: József 92—85

Legközelebbi versenynapok:
Szeptember: 4, 8, 11, 12, 10, 19, 25, 26 (M.L.E.)
Szeptember: 1, 8, 15, 22, 29 (Pestvidéki)

Felelős kiadó: Róna Ödön igazgató

„Világosság”-könyvnyomda Rt. Budapest, VIII, Conti-n. 4.
Műszaki igazgató: Deutch D.

MTK—UTE 2:1 (1:1)

(A Reggel tudósítójától.) Az Újpesti Torna Egyesület vasárnap délután az újpesti uszodában szépszámmal közönség előtt lefolyt országos uszóversenynek legnagyobb érdeklődéssel várt eseménye

az MTK—UTE közötti bajnoki vízpolómérkőzés volt, amely 2:1 arányban a kék-fehérek javára végződött. Az Újpesti csapat, saját közönsége által tüzelve, meglepő bravúrral játszott és

az MTK csak Homonnai II.-nek, a mezőny legjobb emberének köszönhető a legminimálisabb gólarányban kivívott győzelem.

Homonnai II. vezető göllt Kaufmann egyenlítője. Boros I.-et szünet után kiállították és így az MTK a második felidőben csak hat emberrel játszik, mégis, ismét Homonnai II. révén, a győztes göll dobja.

A junior versenyáramokra kitűzött Szücs-vándordíjat az MTK nyerte meg, az 1000 méteres főtversenyben Halasy Olivér (UTE) győzött 15 p. 40 mp. alatt, az 50 méteres gyorsversenyben Turnovszky Endre (MAC) 29.2 mp. alatt a 100 méteres hátszáz főtversenyben pedig az igazság-talanul diszkvalifikált Európaibnok, Bartha Károly (NSC) 1 p. 19.8 mp. idővel. A 100 méteres mellfőtverseny jelentkezők hiányában elmaradt.

Az MTK ifjúsági atletikai versenye

A Szücs-vándordíjat a Tesigyakorlók nyerték

(A Reggel tudósítójától.) A BBTE Széna-téri pályáján az MTK vasárnap délelőtt rendezte meg Szücs-vándordíjas ifjúsági viadalának második napi versenyszámain, amelyek közül kettő budapesti kerületi bajnoki szám volt. A sulydobás ötös csapatbajnokság az FTC, a magasugrás ötös csapatbajnokság pedig a MAC győzelmével végződött, míg a Szücs-vándordíj első véje az MTK lett 34 ponttal. Az FTC 21, az MTE és a BBTE 6—6, a MAC 5 és a Vasas 1 pontot szerzett.

Részletes eredmények:

10x400 méteres staféta: 1. MTK 9 p. 25 mp. (56.5 másodperc átlag) 2. FTC 9 p. 29.4 mp. 3. BBTE. A legjobb időt, 53.5 mp.-et Marton (MTK) futotta.

Sulydobás, ötös csapatverseny (Budapesti kerületi bajnokság): 1. FTC 53.30 m. (10.66 méteres átlag). 2. MTK 10.47 m. átlag. 3. BBTE 10.29 m. átlag. Egyénileg Hönig (FTC) 12.61 métert dobott.

3000 méteres vízis csapatverseny: 1. MTK 100 pont. 2. Munkás TE 111 pont. 3. Vasas 285 pont. A csapatgyőzelmet az első hely kérdése döntötte el, óriási meglepetésre Takács (MTK) 9 p. 27.4 mp. 30 idő alatt legyőzte a favorit Huszár (MTE), aki 9 p. 30 mp.-et futott, míg harmadik 9 p. 35.5 mp.-et futott Sugar (MTK) lett.

Magasugrás, ötös csapatverseny (Budapesti kerületi bajnokság): 1. MAC 1.59 méteres átlag. 2. FTC 1.55 m. átlag. 3. MTK 1.55 m. átlag. Egyénileg Lechner István (MAC) győzött 1.70 méteres ugrással.